PLAN.et MAGAZIN

45

PLAN.et magazin
broj 45 / studeni 2011

planetmagazin.net
www.domachi.hr

Izdavač:
Domaći - udruga za kreativni razvoj Struga I ,
47000 Karlovac
telefon/fax: ++385(0)47 416 995
E-mail: planetmagazin@planetmagazin.net
g-mail: planetmagazin@gmail.com
URL: www.domachi.hr
on-line: planetmagazin.net

Za PLAN.et magazin pišu:
Sara al Hamad, Tea Čondrić, Matea Lacmanović, Juraj Katalenac, Jana Jurčević, Domagoj Šavor, Josip Dujmović, Sonja Mikulek, Luka Pavić, Matija Šantić, Denis Mikšić, Vesna Vilus, Milica Denković, Dražen Vujović

Fotografirali:
Jana Jurčević, Nikola Franjić, Kristijan Galetić, Denis Mikšić, Josip Dujmović, Stjepan Perković

Tehnička potpora:
Hrvatsko Udruženje Linux Korisnika - HULK Karlovac

Suradnja:
http://zamirzine.net
http://kulturpunkt.hr
http://h-alter.hr
http://ravnododna.com

Grafički uredio: Josip Dujmović

Tisak: ACT Printlab d.o.o. Čakovec

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH, te Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.
Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Republika Hrvatska
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
http://zaklada.civilnodrustvo.hr

Besplatno pivo i Gadhafi

Na engleskom jeziku nema razlike između free kao besplatno i free kao slobodno tako da u svijetu open source/ free softvera (OSFS) se često objašnjava ta razlika s "free as in free beer" ili "free as in freedom." *OSFS* je, naravno, slobodan kao u slobodi, a samo dodatna, no ne i nužna karakteristika je ta da je besplatan kao kad vam netko plati pivo. Dakle, važna je sloboda, ne lakoća korištenja ili cijena.

S druge strane, "closed source" softver tipa **Microsoft Windows** nisu slobodni kao u slobodi, ali su često besplatni kao ukradeno pivo. Kad nisu piratizirani koštaju kao nekoliko dvolitrenki piva, u prenesenom značenju, naravno. Affordable, bi rekli Amerikanci. Nemamo slobodu s nešto muke kao kod *OSFS*, ali posao se valja.

Moje je iskustvo da kod ljudi koji su malo više ulijevo orijentirani (ali i u neliberalno socijalistički desno) u većini slučajeva nisu zainteresirani za softver, osim kad je cool. Tako se sjećam početkom 2000ih prezentacija o free softveru i priče o novom "komunizmu" i "komunalizmu" na Windowsima ili Macu. Ponekad su ti ljudi zainteresirani za free softver jer je, kao, "anti-kapitalistički", pa pređu na njega, da bi za nekoliko mjeseci ili godinu-dvije prešli na **Mac OS X**. U nekim drugim situacijama prelazak s, npr., Windowsa na GNU/Linux uvjetovan je strahom od neke inspekcije, pa ima tu dual bootova, umiranje pri radu u Gimpu, Inkscapeu, itd... Ali prvom prilikom se bace na Photoshop.

Zašto sam sad napisao stvari koje su vjerojatno svima poznate? (ili barem onima koji čitaju ovaj blog) Zato jer mi se čine paradigmatske za neke političke orijentacije. Moja je teza (i ne samo moja) da je OSFS je libertarijanski, dok je "closed source" komunistički, oportunistički, itd... Kod libertarijanaca je najvažnija sloboda, neovisno o rizicima *("Those who give up their liberty for more security neither deserve liberty nor security")*, težini i naporu. Komunisti žele socijalnu, odnosno, materijalnu sigurnost a sve ostalo nije toliko bitno. Neki anarhisti misle da je u redu uzeti nešto što je nekome to nešto koštalo - kao što mogu uzeti pivo na šanku čim se vlasnik piva okrene, ili pokušaju ne platiti, na isti način kopiraju windowse. Dok ne srede pare za Mac. Materijalizam im je imputiran i sa strane drugih socijalista - sa strane fašista. Naime, fašisti su tvrdili da su bolji od komunista zato što ne vjeruju samo u materijalno dobro, ali to je druga priča.

Da se maknem od sofvera, koji je samo primjer, možemo pogledati trenutnu situaciju u Libiji. Često sam čitao po ljevičarskim i desničarskim portalima, ali i po ordinary news portalima u komentarima, kako su u Libiji imali plaćeno visoko obrazovanje, socijalnu sigurnost (dakle, materijalnu), itd... I da što sad imaju ti pobunjenici se buniti protiv takvog režima koji je možda malo krut i autoritaran, tu i tamo ubiju nekoga ili zatvore na dugogodišnje zatvorske kazne bez razloga, ali su svi siti. S druge strane kritizirali su SAD i ostale zemlje da su zaduženije od Libije, da ratuju radi nafte (opet materijalizam), itd... Dakle, oni bi dali sve svoj slobode, možda bi se i svi isto odjevali, ne bi li imali sve besplatno, od školstva do grijanja. Free Beer For All, Freedom Fuck Off.

S jedne strane su libertarijanci i liberali a s druge strane su komunisti, fašisti, itd... "u se, na se i poda se" ekipa.

Sad bi netko mogao reći da postoje i socijalistički libertarijanci, koji žele slobodu, ali i sve socijalne blagodati... Eh, razmislite koliko je to moguće i kako bi se to implementiralo.

Za slobodu treba i odgovornost. BE

O početka “nove” studentske godine počinjem s vođenjem web-loga u kojem ću pisati o radostima i problemima studentskog života. Pozdrav, zovem se Matea Lacmanović i studentica sam kroatistike i anglistike na Filozofskom fakultetu u Rijeci

Muke po studentici no.1.

Prije otprilike godinu dana, brucošica je iz Rovinja došla studirati u veliku Rijeku. Tad je mislila kako stvari funkcioniraju drugačije. Spavanje do podne, propuštanje predavanja, vječni izlasci, studentski popusti do mile volje, putovanjaaa. No shvatila je da se nalazi u Republici Hrvatskoj, da ne smije propustiti više od 30% predavanja (otprilike 3 sata u jednom semestru), ne može si priuštiti vječne izlaske zbog studentskih obaveza, a što se putovanja i popusta tiče – razočaranje.

Danas je ta studentica na drugoj godini studija, ne očekuje ništa, ne nada se ničemu. Pokušat ću vam kroz retke moje inspiracije prenijeti sva uzbuđenja, novosti i probleme prosječne studentice u Hrvatskoj. Nadam se da ću bivše studente makar na trenutak vratiti u studentske dane, a one buduće pripremiti na novo poglavlje u njihovim životima.

Krenimo od prošlog tjedna! Prvi dan nastave relativno je dobro prošao. Spavala do podne (iznimka!), bila u menzi s prijateljicama, kava, predavanje, stan. Iako su ljudi svašta pričali o menzi, uglavnom o njezinoj nehigijeni, menza je cool. Porcija ćevapa u lepinji (njih 10!, mali su, ali su ćevapi), pola litre mineralne vode, pomfrit s kečapom i kupus salata iznosi svega 7,32 kuna. Prizor kuharice koja je kihnula na roštilj pokušavam blokirati u glavi već skoro godinu dana, barem dok jedem tamo. Lani se otvorila nova menza pored famoznog Kampusa.

Kampus ovo, Kampus ono, Kampus, Kampus, Kampus!

Samo to ste mogli čuti u medijima prethodne godine, uz fotografiju nasmiješene premijerke koja je svečano otvorila menzu i još koju zgradu. Ono o čemu mediji ne pišu jesu propusti koje Kampus ima. Spomenimo samo lanjsku hitnu evakuaciju zgrade FFRi-a usred bure.

Bura

Nova zgrada **Filozofskog i Učiteljskog fakulteta** u Rijeci izgrađena je u naselju Trsat koje je poznato po crkvi **Gospe Trsatske, dvorani Mladosti**, bivšoj vojarni i buri. Bura? Vjetar sjeverac koji nosi sve pred sobom! Tako je jednog zimskog dana skoro odnio naš fakultet. Riječani su bili skeptični kad su čuli da se na Trsatu gradi zgrada od 9 katova, no to nije spriječilo uzdizanje velebne žute zgrade. Kad je bura zapuhala, ulazna su vrata puknula (cijela su od stakla), prozori na zadnjem katu su popucali, čak su i vrata bila izbijena iz šarki. Tad je dekan sazvao izvanrednu sjednicu i objavio hitnu evakuaciju studenata i osoblja fakulteta.

Činjenica da su ljudi doslovno padali ispred zgrade vam pomaže predočiti kakva je to bura bila. Studentima nije baš teško palo preskočiti nekoliko predavanja i zatvoriti se u svoje brloge (čitaj: stanove), ali nije nam bilo ni svejedno dok smo gledali kako nam se prozori tresu, zgrada nesigurno giba, a drveće ispred faksa leluja. Vidjet ćemo kako će proći ova zima.

No nije bura ono što riječke studente najviše muči. Više nas zanima kad će se **Građevinski fakultet** preseliti u **Kampus**, zašto nije izgrađen studenski dom, zašto nova menza radi 11-16 sati? Lani je navodno i Građevinski fakultet imao problema s infrastukturom (ironično, ne?), a selidba im je odgođena – do daljnjega.

Moja elegija

Kladim se da vaš dan nije bio gori od mog. Nakon osam sati provedenih na fakultetu, sjatili smo se na autobusnu postaju iščekivajući „duju“.

Čim je autobus došao, vidjela sam da južina itekako utječe na vozača. Naime, umjesto da stane ispred autobusne, stao je nekoliko metara prije, točno ispred blata. Dok se tih tridesetak kišobrana nagurivalo u autobus, vozač nije otvorio stražnja vrata. Naime, kad je loše vrijeme ili velika gužva, u praksi se stražnja vrata otvore kako ne bi nastajali čepovi. Na kraju krajeva, 95% ljudi na toj autobusnoj postaji su studenti i od svih tih studenata barem 90% ih ima mjesečnu kartu. Kako bi ukrcavanje teklo još sporije, naš šole je svaku kartu pojedinačno pregledavao i dobacio mojoj kolegici kako mu je barem mogla reći „dobar dan“. Nakon što prođete blato i čekate na kiši da se ukrcate u "krcati" autobus, nije vam ni do čega, a najmanje do pozdravljanja izvora problema.

Kad smo napokon stigli do menze, dvije su linije za hranu bile zatvorene zbog radova na plinskim instalacijama. Kako mi moja glad nije dopuštala daljnje čekanje, utjehu sam pronašla u obližnjoj pivnici na ćevapima i pivu. Naravno, akcija „hamburger + 3 dcl točenog“ nije bila važeća pošto nisu imali niti hamburgera, niti tog točenog piva. Ali dosta jadanja, obećala sam vam kako ću vam predstaviti mjesta gdje se riječki studenti okupljaju, tj. tulumare.

Prvo mjesto koje nam je lani zapelo za oko jest jedan disko klub smješten na brodu, a zove se **Nina 2**. Na jednoj polovici broda pušta se komercijalna house glazba, dok su na drugoj strani najveći hitovi ex-Yu scene. Glazba se ne preklapa, cijene su normalne, sadrži i objekt brze prehrane, a zaštitari se brinu da ne bi došlo do problema. Međutim, do problema dolazi.

Kada previše ljudi uđe u Ninu, brod se toliko nagne, da je nemoguće ostaviti piće na stolu. Počinjete se pitati jeste li previše popili ili je zbilja moguće da se brod toliko nagne.

Iduća postaja jest **Johnnie Walker**, klub koji se nalazi par minuta udaljen od Nine. Johnnie je odličan, house glazba, a ističu se raznim akcijama i ponudama pića. Jedini problem je to što je uvijek velika

gužva. Ipak, jedno od najdražih mjesta za dobar čaj.

Nešto dalje nalazi se **Capitano**, poznato okupljalište studenata iz Dalmacije, ali i šire. Ono što okuplja Dalmoše su pjesme Miše Kovača, klapa, Thompsona i ostalih hrvatskih glazbenika. Priča se kako su se ispred kluba par puta sukobili pripadnici Armade i Torcide. Iskreno, nikad nisam vidjela ni jednu neugodnu scenu.

Nastavite li se kretati u smjeru HNK-a Ivana pl. Zajca, doći ćete do **Kameleona**, cajkaškog kluba smještenog u podrumu koji može primiti poprilično broj ljudi. DJ-evi su uvijek otvoreni za prijedloge, stoga je ekipa dobre volje. Nažaost, ni ovaj narodnjački klub nije mogao proći bez pucnjave koja se dogodila prije dvije godine.

Phanas je klub u koji izlaze stariji studenti, apsolventi. Lijepo uređen, kvalitetna glazba i malo skuplje cijene.

RSU student club jest klub Riječke studentske udruge koja se posljednjih nekoliko godina bavi promicanjem studentskih prava i važnijim studentskim pitanjima. Njihov klub nalazi se u Užarskoj 9, pored Jelačićevog trga, savršen spoj pikada, stolnog nogometa i dobre glazbe koja popraćuje tematske partije. RSU ide i dalje, te riječkim studentima nudi **RSU student card** uz koju za 50kn godišnje ostvarujete popuste u vožnjama taksijem, pićima, odjeći, obući, sportskim klubovima, uštedivši godišnje do dvije tisuće kuna.

Koje sam klubove zaboravila? Ah da, kultni Palach, River, Discordiju, Terminal…

Palach je mjesto koje je dobilo ime po Janu Palachu, a poznato je kao glavno okupljalište metalaca, punkera, rockera, gotičara i ostalih subkultura. Uz bogatu glazbenu ponudu, Palach nudi i razne tematske partije (fetiš party, primjerice). Uz niske cijene, svježe pečene kokice i distorziranu glazbu, odjenite kožnu jaknu, martensice ili starke i pravac Palach.

River je klub na dva kata, a poseban je zbog toga što je unutra pušenje zabranjeno. Tako je barem bilo ovog proljeća. Bez obzira na zabranu pušenja, River ima svoju klijentelu koja dolazi tamo zbog lijepog ambijenta prekrivenog drvom i dobre glazbe.

Još jedan odličan klub je **Discordia** gdje sam bila jednom ,no ne mogu nagovoriti svoju ekipu da odemo ponovno. Ukrašena je abjadom, nakošenim vratima wc-a, pozlaćenim kipovima zmija… Discordia pruža osjećaj daleke, egzotične zemlje. Povremeno se tamo znaju održavati gay friendly partiji.

Terminal jest jedan od većih klubova koji je poznat po svojoj fancy furci. Ukoliko želite izaći van u košuljici, suknjici, štiklicama ili cipelicama, i još k tomu volite house glazbu, Terminal je klub za vas. Terminal je na glasu kao jedan od kvalitetnijih klubova, ali ova studentica više voli mjesta na kojima nećete iskakati iz mase ako imate tenisice i ne pijete koktele.

Ne smijem zaboraviti još dva odlična mjesta: jedno je keltski pub **Bard** koji se nalazi kod policijske postaje i pritvora. Samo ću vam reći kako Bard ima veliki izbor svijetlih, crvenih i tamnih piva. Moja preporuka je crveni Hirter, pivo s tradicijom iz 13. stoljeća!

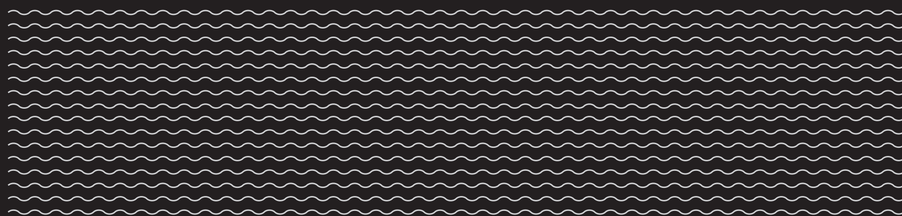
Posljednje mjesto u ovom pregledu jest **Tunel**, kafić na Školjiću koji je doslovno tunel! Iznad njega prolaze vlakovi, no to ne smeta posjetiteljima koji uživaju u jazz glazbi.

Eto, nadam se da sam vam uspjela dočarati neka od važnijih mjesta na kojima se motaju riječki studenti. Napominjem kako je opis moj subjektivni doživljaj, često i „prvi dojam“ mjesta. Obiđite, pogledajte i uživajte prije nego krenu kolokviji!

Studija koju je provela fondacija Fridrih Ebert za područje jugoistočne Europe pokazuje kako je zajednički problem za većinu zemalja kada su u pitanju mediji ekonomski pritisak zbog kojeg se mediji odlučuju na spregu sa političkim i drugim elitama, na uštrb profesionalizma.

Ekonomski pritisak na medije

preuzeto: h-alter.org

Veliki dio medija, pogotovo u BiH, suočava se sa problemom održivosti, odnosno financiranja, a taj ekonomski problem onda otvara različitu vrstu političkih utjecaja, dealova, što predstavlja takođe ogroman problem, kaže analitičarka **Tanja Topić** iz Fondacije *Fridrih Ebert*.

Profesorica a zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti, **Gordana Vilović**, kaže da promjena vlasničke strukture medija, gdje sve češće vlasnici postaju kapitalisti kojima je cilj samo oploditi svoj kapital, utiče na eroziju profesionalizma kod novinara.

- Mislim da je sve došlo do nekakvog dna, gdje jednostavno više ne možete odijeliti što je zdrav novac, a što je novac koji je ušao na potpuno neprihvatljiv način u redakcije. Novinari nažalost snose najveće posljedice, jer u slučaju da nema novaca ostaju bez posla. Moraju raditi onako kako im vlasnik kaže, ako znaju tko im je vlasnik, a na žalost ima još slučajeva gdje se uopće ne zna tko stoji iza nekakvog kapitala. A sve ove priče koje se događaju danas u Hrvatskoj, gdje je vidljivo da je bilo jako puno novca, da je bilo jako puno oglasa plaćenih novcem koji nije nigdje bio evidentiran, gdje je zapravo srušena bit pravog novinarstva, pokazuje da nismo još došli do kraja i da će vjerojatno daljnje istrage koje se danas provode, pokazati da su krakovi te hobotnice rašireni u cijeloj regiji. Prema tome, teško je svima, a čini se da ljudima koji rade danas u medijima je najteže, moraju preživjeti, moraju obavljati profesionalno svoju ulogu, a jednostavno to znači zadirati u interese nekih koji to ne žele, objašnjava profesorica Vilović.

Neprimjereno izvještavanje

Da je političarima cilj kontrolirati medije pokazuje i primjer Mađarske, gdje je usvojen zakon kojim se, jednostavnim rječnikom rečeno, uvodi svojevrsna cenzura medijima kada je u pitanju izvještavanje o radu vlade ili aktivnostima premijera upakirana u zabranu neprimjerenog izvještavanja.

Edit Inotai iz Mađarske kaže da je i Europska komisija reagirala amandmanom na ovaj zakon kako ne bi ugrozio slobodu medija, no ipak je zbog nekih nedorečenosti ostao diskriminatoran.

- Najveći problem je u tome što je vlada formirala Vijeće za medije koje se sastoji od ljudi lojalnih vladi. Oni budno prate kako se izvještava o radu vlade i imaju mandat od 9 godina, tako da i ako se vlast promijeni u roku od 3-4 godine, oni će i dalje moći utjecati na izvještavanje o radu te vlade, kaže Edit Inotai.

Kada je riječ o zakonodavstvu, u cijeloj regiji primjećeno je da postoje različitosti između zakonodavstva i onoga što se primjenjuje u praksi.

O situaciji u BiH govori dr. Radenko Udovičić iz Medija plana: - BiH apsolutno na papiru ima svu legislativu potrebnu za pristup EU. Provedba je loša, ne toliko zbog samih kadrova koji su uključeni u medijski ambijent, nego zbog objektivnih okolnosti: da je ovo etnički i politički podijeljena država, to je jedno breme koje se teško u skorom vremenu može prebrodi, ocjenjuje Udovičić.

U regiji, ali i šire pojavljuju se u posljednje vrijeme i drugačiji izazovi.

To su novi mediji poput online društvenih mreža putem kojih su, primjerice, pokrenute i revolucije u islamskom svijetu kao što je bilo i ‘’egipatsko proljeće’’.

Profesorica s Fakulteta za masovne komunikacije u Kairu, Inas Abou Youssef, kaže kako su društvene mreže doprinijele osnivanju revolucije, ali se postavlja pitanje kredibiliteta vijesti preko takvih mreža zbog čega ne bi trebalo doći do gušenja tradicionalnih medija.

- Jedna od stvari koje se trenutno događaju u Egiptu, nakon ‘’Egipatskog proljeća’’ je javna rasprava o tome trebamo li ukinuti Ministarstvo informiranja i formirati Javni servis. Stoga nam je jako važno razmijeniti iskustva s kolegama iz regije koji već imaju javne servise, da vidimo koje su greške oni napravili kada su u pitanju javni servisi kako bismo ih mi izbjegli, pojašnjava Inas Abou Youssef.

Kao ravnoteža svim navedenim pojavama jačanje je uloge javnih servisa i borba za njihovu nezavisnost od utjecaja političkih i drugih elita, smatraju naši sugovornici. Zakonska osnova za to u jugoistočnoj Europi postoji, samo se još treba početi primjenjivati u praksi.@

Globalni prosvjedi, skraćeno nazvani 15 O, koji su se 15. listopada održali i u Zagrebu, krenuli su u New Yorku, točnije Wall Streetu. I dok su newyorkškom blokade financijskog centra Sjedinjenih Država u početku sustavno zanemarivani vijest o blokadama širila se putem nezavisnih i društvenih mreža da bi kulminirala svjetskim prosvedima u gotovo svim zemljama svijeta.

Jeste li bili na trgovima 15. listopada?

Prosvjedi započeti od nekolicine aktivista na newyorkškom Wall Streetu eskalirali su prvo u Sjedinjenim Državama, a zatim se i prelili na ostatak svijeta.

Zanimljiv je bio tihi bojkot američkih medija koji nisu "puštali" gotovo nikakve informacije u svijet, da bi, nakon što su alternativnim putevima vijesti ipak stigle do široke javnosti stali, u većini slučajeva, napadati i minorizirati prosvjednike, dok se tek mali broj stavio kritički na stranu onih osiromašenih tijekom posljednjih godina.

Razlozi za prosvjede su mnogi: najšire prihvaćeni su bogaćenje malog dijela brokera na štetu većine stanovništva, spominje se postotak od 99%, pa i više, onih koji su ostali bez posla, plaćaju dugove i grcaju u svjetskoj recesiji. Prosvjedi su u hrvatskim gradovima završili bez incidenata, ali i s najavom daljnjih okupljanja.

U Zagrebu prosvjed je održan na Trgu bana Josipa Jelačića, a dio prosvjednika je ostao da bi plenumom utvrdili daljnji tijek njihovih akcija. Broj prosvjednika kretao se od tri do deset tisuća, ovisno o izvoru i mediju. Bez obzira na broj građani su digli glas nezadovoljni postojećim sustavom u kome političari rade u sprezi s neoliberalnim kapitalistima, a na štetu vlastitih građana.

Na okupljanju najglasnije su bile poruke koje se zalažu za planetarno zajedništvo u ovoj borbi, za direktnu demokraciju i besplatno obrazovanje.

Prosvjede su uz (očekivano) podržali plenum Filozofskog fakulteta, aktivisti Građanske akcije, Društvena mreža

Ujedinjeni pod nazivnikom globalne promjene, izravno su upućivali na sveprisutno buđenje svijesti o potrebi za promjenom socijalno-ekonomskog sustava iz izrabljivačkog u suradnički, elitističkog u egalitarni, neodrživog u održivi. Brava tog društvenog okova danas je dominantni politički model lažne, predstavničke demokracije u službi nekolicine, a upravo je narod u posjedstvu ključeva. Vrijeme je odvažnosti i oslobođenja opredjeljivanjem za model istinske demokracije – vladavine naroda – koja osigurava direktno i neprekidno sudjelovanje svih građana u političkom životu za opće dobro. *Marijan Ferić*

Podsjećamo, prosvjedi su gotovo tisuću gradova u svijetu, održani su spontano, bez glavnog organizatora, a želja prosvjednika bila je upozoriti kako se globalna situacija većine stanovnika pogoršava na račun malog broja najbogatijih. Prosvjednici drže kako je vladajući poredak slobodnog tržišta doveo do toga da se građani sami okupe i zauzmu za svoju poziciju. Prosvjedi su osim u Zagrebu, održani i u Rijeci, Splitu i Puli.

građana, Mreža anarhosindikalista, Pravo na grad i Zelena akcija, ali i više sindikalnih središnjica što do sad nije bio slučaj.

U Splitu su građani zauzeli Peristil od kuda su zatražili veće sudjelovanje građana u svim procesima vlasti, založili su se protiv štedenje i naglasili “kako zbog financijske moći naši političari rade za dobrobit samo nekolicine”.

Na riječkom prosvjedu čulo se kako se svim sredstvima treba boriti protiv “razorne neoliberalne sprege politike i financijskog kapitala”. Skupu se obratilo više govornika iskazujući nazadovoljstvo stanjem u društvu, politici, pravosuđu, upravi, radom banaka.okupili su se na Trgu Portarata gdje susemogle čuti parole kao to su “Dolje kapitalizam”, “Živjeli drug Tito, Marx i Engels”, ali i protiv vladajućih u Hrvatskoj.

Imaju li hrvatski prosvjedi smisla?

U pogledu solidarnosti s građanima tisuću svjetskih gradova koji žele pokazati “onima gore”, koji upravljaju kapitalom svoje mišljenje donekle imaju smisla. Što se htjelo prosvjedima postići? Pokazati mišljenje o svjetskoj ekonomiji, političkim odnosima, protoku roba i kapitala, slobodnom tržištu?! Teško da brokeri, multimilijarderi, vlasnici kompanija i banaka uopće obraćaju pažnju na to što se događa na ulicama, da imaju imalo empatije kad su potezima na svjetskim burzama jednostavno osiromašili milijune stanovnika.

Ne bi trebalo iznenaditi da su upravo medijske kuće i tvrtke u vlasništvu tih istih super-kapitalista zarađivale upravo na prosvjedima protiv njih samih: od prodaje prava na prijenos snimaka s Wall Streeta i ostalih ulica i trgova, do hrpa hamburgera, osvježavajućih pića i promotivnih T-shirta, minutama telefonskih poziva za organizaciju prosvjeda, putnih troškova prosvjednika do “meeting pointova”.

Sukobi s policijom

Za razliku od 15 O prosvjeda u Hrvatskoj koji su protekli mirno, u Rimu se nekoliko stotina ekstremnih prosvjednika već tijekom dana sukobilo s policijom.

Stanje nakon najjačih sukoba u talijanskoj prijestolnici proteklih nekoliko godina smirilo se tek u večernjim satima. Nerede je, po izvješćima talijanskih medija, započela skupina Black Block koja se ubacila među desetke tisuća prosvjednika.

Prosvjednici, uključujući i anarhističke skupine, ogradili su se od nasilnih prosvjednika.

Dopisnik hrvatskih medija iz Rima javlja kako je udarno krilo Black Bloka podijeljeno u dvije “falange” koje zajedno broje petstotinjak ljudi i koji su se “educirali” za ulične borbe u Grčkim sukobima. Ukoliko je to istinito očekuje nas “vruuuća” jesen u Italiji.

Sve češće se čuju pitanja iz krugova kritičara društvenih zbivanja nisu li globalni prosvjedi postali hype u kojem prosvjednici zaboravljaju ili niti ne znaju protiv čega/za što se prosvjeduje. Tijekom grčkih prosvjeda krajem 2008. godine velik broj teenagera je večernje izlaske zamijenio odlascima na prosvjede uz jednaku količinu stimulansa kao i prilikom odlaska u diskoteku ili noćne klubove.

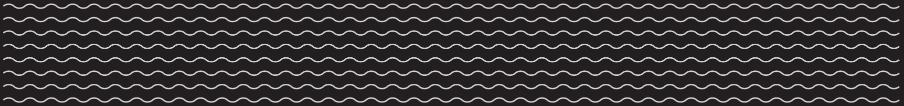
Kako god, treba li se postaviti za ili protiv prosvjeda, ovih i svih budućih?! Uvijek ZA, ako ništa jer će narod izaći na ulice, podružiti se što sve rijeđe radi, razmijeniti razmišljanja, nabrija(va)ti, pokazati vladajućima (bar u svom vlastitom dvorištu) kakav stav o njihovoj vladavini ima “običan puk” ili tek zamijeniti shopping mallove čistim zrakom i uživati u gradskim ulicama. @

BILLIONAIRES,
Your Time is Up!

H-alterova suradnica pohodila je Wall Street i uživo se uvjerila o događanjima koja su nakon početne medijske blokade kulminirala prosvjedima u tisuću svjetskih gradova.

REvolucija je počela na Wall Streetu

piše: Lela Vujanić

Na malom prostoru Zuccotti parka ukupne površine od 3.100 četvornih metara, u centru New Yorka i neposrednoj blizini američkog financijskog središta - Wall Streeta - događa se čitav jedan kolektivni život, grad unutar grada sa svojim vlastitim divljim zrakom i svjetlom. Ulica slobode i pripadajući park je danas mjesto na kojem se piše nova povijest uglavnom antirevolucionarne Amerike.

Počevši kao jednostavan Poziv za okupacijom Wall Streeta od strane kolektiva *Adbusters* u srpnju ove godine, kao odgovora na financijsku krizu i spašavanje banaka uz istovremeno potpuno osiromašenje i obeskućivanje milijuna Amerikanaca, akcija se viralno počela širiti internetom uz podršku kolektiva poput *US Days of Rage te Anonymousa.* U međuvremenu se grupa studenata i aktivista izrasla iz New Yorkers Against Budget Cuts, počinje sastajati kao Generalna skupština (General Assembly/GA) tražeći taktički i organizacijski okvir za okupaciju Wall Streeta. Povijest počinje prvim danom fizičke okupacije, 17. rujna.

Zuccotti park je prigodno preimenovan u Trg slobode, u četvrtak, 6.10. Policija okružuje sve strane parka: tu su pješaci, konjanici, bezbrojna oklopna vozila i nadzorni toranj NYPD-a. Ipak, život unutar parka se odvija nesmetano, zauzimajući svoj prostor i svoje vlastito vrijeme. Nasuprot medijskoj prezentaciji prosvjeda kao studentsko-umjetničkog okupljanja ili pak ismijavanju sudionika kao dezorijentiranih besposlenih aktivista, već prvi prolaz parkom i upoznavanje s njegovim stanovnicima pokazuje da ovi ljudi ovdje ne pripadaju niti jednoj homogenoj - dobnoj, klasnoj, obrazovnoj, svjetonazorskoj ili pak modnoj skupini. U parku ima srednjoškolaca, profesora/ica, nekadašnji poslovnjak a sadašnji beskućnik **David**, nezaposlenih i radnika, ljudi bez obrazovanja i studenata u kreditima koji slušaju samo nužne predmete na fakultetu jer ostale ne mogu platiti. Tu su i pisci, novinari i disidenti iz različitih zemalja, 68-aški mirovni aktivisti kao i predstavnici taktičkih medija koji izdaju *Occupy Wall Street* novine.
Na malom prostoru živi čitav jedan grad/zajednica sa svojim medijskom i informativnom platformom, kuhinjom, medicinskom pomoći, joga centrom, odvozom otpada, radionicom plakata,

bezbrojnim spavaonicama i *Generalnom skupštinom.* Klinci igraju hola hoop, jedni su zadubljeni u šah, drugi tweetaju i izrezuju letke, treći raspravljaju paklene strategije, čita se, meditira ili jednostavno spava. U manjim grupama se održavaju predavanja i radionice, a najznačajnije su obuke novih volontera. Priključiti se i sudjelovati može baš svatko. **Craig** - jedan od facilitatora uči volontere ideji i organizaciji *Generalnih skupština* te osnovnim gestama. Stječe se dojam bujanja potpuno različitih referenci i ideologija na prostoru parka: od grčkog polisa do tradicionalne ljevice pa sve do hipija i arapskog proljeća - ali nekako ispod te cijele zbrke ključa neki zajednički život i još ne posve određena zajednička ideja. Na drugom kraju parka **Naomi Klein** drži govor i odgovara na brojna pitanja: "Ovaj puta naš pokret ne smije biti podijeljen, rastrojen, ne smijemo izgorjeti ili biti pregaženi događajima. Ovaj puta moramo uspjeti. I ja ne govorim o regulaciji banaka ili podizanju poreza za bogate, iako su svi ovi ciljevi važni. Ono o čemu govorim je promjena vrijednosti na kojima počiva naše društvo. To je teško staviti u jedan, medijski prezentabilan zahtijev te je teško shvatiti kako to uopće napraviti. Ali zato što je teško nije manje urgentno."

David objašnjava: "Bilo što izvan potrošačkog društva jednostavno ne postoji. Ne kažem da ne trebaš nikada ništa kupiti, ali ovo što mi živimo je potpuna perverzija. Korporativni fašizam s kineskom autoritarnošću - to je budućnost svijeta." Komentirajući zahtjeve medija i šire javnosti za artikuliranjem jasnog programa *OWS*-a, David kaže: "Mi nemamo program, nemamo dugoročan plan i jebemo se svi s tim pitanjem. Ekonomska pravda je naša glavna ideja i to je poprilično solidna ideja. Mi nismo sindikat - a oni su jučer bili ovdje - sa svojom starom retorikom, dizanjem pesnica i partikularnim interesima... oni, za razliku

od nas, ovdje imaju te jasne zahtjeve koje država očekuje. Ali sve ovo je puno veće, jer govorimo o strukturalnoj promjeni. Jedna stranka ili jedan vođa ne može ništa napraviti. Pogledajte Obamu, a on je zapravo i dalje OK lik. Ali ne može ništa sam. Zato ja ove klince učim da su svi lideri. Ovo je pokret koji nema jednog vođu. Mi nemamo tradiciju revolucija kakvu vi imate, imali smo samo jednu. Mi smo u temeljima konzervativna zemlja. Ali ovo što se sada ovdje događa jest revolucija, ovo je ljepota na djelu, ovo je New York, ovo je svijet kakav bi trebao biti."

Na mjestu događaja, dan 2.

U petak promet oko parka je zagušen, a policije je sve više jer *OWS* postaje prevelik i opasan. S druge strane ulice, 500-njak pripadnika židovske zajednice slavi *Jom Kippur* te moli za prosvjednike. U parku je u toku događanje naroda, odnosno višesatna *Generalna skupština*. Skupštine se događaju svaki dan uz moderiranje nekolicine, ali puno

sudjelovanje cjelokupne okupljene gomile (bili oni okupatori parka ili usputni namjernici): “Mi smo ovdje kako bismo pomogli svakome i pozdravili svaki individualni doprinos.” *OWS* se događa u potpuno gerilskim uvjetima: ovdje nema mikrofona, zvučnika ili skupih *soundsystema.* Jedini način prenošenja zvuka je ljudski mikrofon, što znači da svaka rečenica biva ponavljana u dva vala kako bi svi mogli čuti i sudjelovati u onome što se događa. Interupcije su dozvoljene i poželjne, a proces je reguliran gotovo intuitivno. Moderatori skupštine predlažu redoslijed novih akcija, a predstavnici radnih grupa predstavljaju svoj rad. Prvi je na redu financijski komitet koji zahtijeva transparentnost, legalnost, točnost i odgovornost financijskih institucija: “Želimo pokazati Wall Streetu kako zapravo izgledaju ovi ciljevi i njihova provedba.” Financijski tim ponosno objavljuje donacije pristigle iz cijele zemlje te obznanjuje način trošenja sredstava - za svaki troška iznad 100 dolara od strane bilo koje radne grupe, potrebna je odluka cijele skupštine. Tu je i radna grupa za kupovinu i inventar koja se bavi nabavkom potrepština i odvozom smeća; medijski tim, grupa za medijaciju i nenasilje, pa *free software* radna skupina. Nakon predstavljanja postojećih grupa, slijede “osobne najave”: iz mase izlaze pojedinci i objavljuju svoje brige ili pak osnivanje novih grupa, poput grupe za udomljavanje, grupe za profesore New Yorka ili pak grupe za rasnu jednakost. I na kraju: čak ni revolucija ne može bez uobičajenih američkih opsesija, pa se na listi zahtijeva našao i zahtjev za zabranom pušenja na otvorenom koji je od nekolicine reportera uspješno odbijen.

Politički zahtjevi

Predstavljanje grupe za političke zahtjeve počinje riječima: “Dođite i izrazite svoje zahtjeve i pomozite da formuliramo zajedničku platformu.” *OSW* je do sada izdao samo jedan službeni dokument u kojemu je po prvi puta zahvaćena šira platforma društvene nejednakosti i različitih oblika porobljavanja. U dokumentu, kao i na samim *Generalnim skupštinama* jasno je vidljivo razočaranje u sve institucije države, političke predstavnike, zakonodavce i suce, hranu i lijekove, ratove i medije. Početak američkog ustava *We, the people, u Trgu slobode* i svakodnevnim okupljanjima demosa tako doživljava svoju radikalnu reinterpretaciju. Ovdje je na djelu radikalno prisvajanje i ponovno promišljanje političkog života i načina odlučivanja zajednice. Ovo promišljanje se ne smije događati unaprijed starih, zacrtanih pozicija, na što je upozorio i **Slavoj Žižek** koji se na prosvjedima pojavio u nedjelju, rekavši: “Komunistička revolucija je propala i jedini način na koji mi jesmo komunisti je da držimo do zajedničkog, javnog dobra.”

Što dalje

Nitko ne zna u kojem smjeru će ovaj pokret ići. Ono što je sigurno, na Wall Streetu, ali u drugim gradovima Amerike i svijeta - događa se nešto veliko. To veliko prelazi sve početne sumnje o specifično američkom, lokalnom problemu i borbi za ponovnim prisvajanjem američkog sna. OWS je potpuno otopio sve naslage razočarenja i skepse te razoružao svojom energijom i praksom života i politike koja se događa sada, neposredno, s nama i među nama kao glavnim sudionicima.@

Prenosimo dio razgovora s Božidarom Jakšićem, nekadašnjim članom Upravnog odbora Korčulanske ljetne škole, suradnikom Praxisa i glavnim urednikom časopisa Sociologija u kojim komentira posljednje globalne prosvjede i skorašnji ulazak Hrvatske u EU

Početak kraja globalne moći

Prosvjedi 15.10 i kriza neoliberalnog modela kojoj svjedočimo su prije svega izraz frustracije izazvane svjetskom krizom, nesigurnošću egzistencije, čak i u tako visokorazvijenim zemljama, kao što su SAD: - "Okupaciju Wall Streeta" shvaćam kao početak procesa ograničavanja, pa i razaranja moći, financijskih, vojnih i političkih oligarhija u svijetu. Ne znam mogu li sami prosvjedi donijeti neku efikasnu i efektivnu pomoć ljudima, jer je sam pokret još uvijek u začetku. Ali, ne smijemo se prema tom pokretu odnositi sa stajališta arogantnog, nekritičkog znanja tvrdeći da se ne može ništa uraditi, jer su svjetske banke i institucije jako moćne. Ne smije se podcjenjivati što je u ovom trenutku taj pokret spontan, što nema organizacijsku strukturu i komunikaciju, kao i prepoznatljive vođe. No, to ne znači da ovi pokreti, kao i oni alterglobalistički, u sebi ne nose oslobodilački potencijal. Hoću reći - u onoj mjeri u kojoj nosi oslobodilački potencijal i ideal slobode, u toj mjeri će i uspjeti. A to ćemo još vidjeti.

Prosvjedi se organiziraju na način da ljudi na trgovima uz pomoć generalnih skupština ili plenuma odlučuju o daljnjem tijeku djelovanja.

Ti će prosvjedi sada biti podcjenjivani. No, ne zaboravimo da je kolijevka demokracije atenska Agora. I da je sve počelo na trgovima. Oni koji arogantno tvrde da od toga neće biti ništa, neka ne zaborave da je uvijek bilo jako malo ljudi kad se neki pokret uspostavljao, i da se kasnije taj pokret pretvorio u realnu društvenu silu, koja je svijetu donijela promjene. Dovoljno je pogledati povijest pojedinih revolucija i vjerskih pokreta. Sam partizanski pokret je u trenutku ustanka bio više nego slab u odnosu na okupacijsku silu, a pogledajte rezultat.

Kako gledate na EU koja na polju ekonomije predstavlja i podržava u velikoj mjeri ideje i programe protiv kojih se ljudi danas bune?

Treba reći da ne postoji jedna Europa. To je velika ideja. Francuski filozof Jeane Pierre Faye je na osnovi ničeanskih ideja razvio misao o jednoj Europi, koja, na žalost, ne postoji. Čak ne postoji ni nešto što bi se nazvalo jedna EU. Europska unija je realno konglomerat na globalnom planu, kao što je na mikro planu bio Praxis. Veliku ideju jedne Europe veoma podržavam, ali treba imati u vidu da je EU u isto vrijeme institucija s velikom birokratskom moći, pa tako, na primjer, svi krastavci moraju biti istog oblika. Ideju ujedinjene Europe poražavaju gluposti i sebičnost velikih birokracija, banaka i korporacija.

Pribojavam se da lumpen elite balkanskih državica koje su, nemojmo se varati, pod protektoratom EU birokratije, upravo imaju u vidu tu birokratsku moć EU kojoj su okrenute, a ne kulturne, ekonomske i političke potencijale, raskoš različitosti, ujedinjene Europe. Nemojmo se zavaravati: europska birokracija traži i nalazi na Balkanu poslušnike, a ne nezavisne i kritički orijentirane suradnike. Domaćim političkim krugovima je stalo da postanu bar mali, neznatan, dio te velike moći. To je zabrinjavajuće, kako za zemlje, koje su kandidati, kao i one koje su već dio EU. Provjerite postotak nezaposlenosti u Sloveniji.

U Hrvatskoj je započela kampanja oko referenduma za ulazak u EU. Jedini protivnici EU nalaze se na oprečnim ideološki stranama - radikalno desni nacionalisti i radikalno ljevičarski protivnici neoliberalnih trendova.

Pratim promidžbu EU na hrvatskim elektronskim medijima sa simpatijom i blagim smiješkom. Raduje me da će Hrvatska uskoro ući u EU. Nadam se da će s ulaskom u EU u Hrvatskoj biti nešto više pameti i racionalnosti, a manje korupcije i političke gluposti, ostrašćenosti i isključivosti. EU takođe nije oslobođena nedostataka, pa građani Hrvatske ne trebaju očekivati neki neposredni boljitak, ali im ulazak u EU otvara daleko bolje mogućnosti nego što ih imaju danas ili su ih imali jučer. Želim da pretpostavim da će Hrvatska pomoći i drugim balkanskim zemljama da se i one osvijeste što prije. Ali, ako hrvatske institucije prihvate aroganciju velikih birokratskih moći EU, i u to utope dosadašnji unutrašnji potencijal arogancije, bojim se da od boljitka za sve građane Balkana nema ništa.

To je paradoks. Sjetimo se arogancije u Sloveniji prilikom prijema u EU, upravo prema Hrvatskoj! Primjerice, Slovenija je kao federalna jedinica u maloj jugoslavenskoj federaciji imala veliku moć i utjecaj, koja je prevazilazila njen politički, ekonomski i kulturni potencijal. Slovenačka elita je tvrdila da je nacionalno, politički, ekonomski i kulturno ugrožavaju "južna braća". Kopala je rukama i nogama da izađe iz te male federacije, u kojoj su njene vođe skoro suvereno određivale "pravce našeg društvenog razvitka", da bi se dosta brzo po stjecanju nezavisnosti uključila u ogromnu europsku federaciju, u kojoj teško može i postaviti pitanje je li njen identitet ugrožen! I Hrvatska je sigurno značila u jugoslovenskoj federaciji više nego što će značiti u velikoj europskoj federaciji. Pri tome ne mislim da je loše što je iz jedne nedemokratske federacije izašla, ali me veoma zanima kako će hrvatski nacionalisti, koji ni malu federaciju nisu mogli podnijeti, podnijeti ovu veliku. Radoznao sam kako će to u budućnosti izgledati. A hrvatskim građanima želim da im bude bolje u velikoj europskoj federaciji.

A što je sa Srbijom? Možete li na generalnoj razini detektirati koji su glavni problemi suvremenog srpskog društva?

Srbija je u skoro bezizlaznoj situaciji, ne samo ekonomskoj i političkoj, nego kulturnoj i moralnoj. Ogromne egzistencijalne probleme građana Srbije u svakodnevnom životu zapljuskuju i prikrivaju skoro tjednih valovi raznih afera, političkih floskula tipa "I Europa i Kosovo" i lažnih populističkih obećanja. Šta to znači ne znaju više ni oni koji ih svakodnevno ponavljaju. U medijima se, primjerice, bilježi svaki, i najmanji incident u kojem su Srbi s Kosova žrtve, ali nema ni govora da se pomenu ogromne teškoće s kojima se susreću Albanci s Kosova, po Ustavu republike Srbije, također građani Srbije. Niko se ne pita šta je država Srbija činila, što čini ili će činiti za Albance s Kosova kao građane Srbije, ako je "Kosovo deo Srbije". S druge strane, više je nego očigledno da i kosovske albanske vlasti nemaju u svojoj agendi rješavanje egzistencijalnih problema Srba koji žive na Kosovu i u Metohiji. Kao da bi svi htjeli zemlju bez ljudi! I Srbi i Albanci su zarobljenici svojih nacionalnih kvazimitova!

U Srbiji je za znatan dio građana/građanki problem glad, ali ih i vlast i opozicija, s časnim i rijetkim izuzetcima, hrani kvazipatriotskim tiradama. Tim tiradama ponekad ton daje dio visokog svećenstva Srpske pravoslavne crkve, koji veoma dobro zna podići luksuzni vladičanski dvor, ali ne zna sudjelovati u izgradnji nekog dječjeg vrtića, škole ili igrališta. O bolnicama i da se ne govori. Nacionalistički populizam je i dalje dominantan u javnom životu! Netrpeljivost prema drugom i drukčijem i dalje je dominantna crta javnosti u Srbiji. Dakle, u Srbiji se živi loše, možda nešto lošije nego u Hrvatskoj i nešto bolje nego u Bosni i Hercegovini.

Preuzeto s www.h-alter.org

O razlozima prosvjeda Zajedno za globalne promjene razgovarali smo s članom karlovačke lokalne grupe Mreže anarhosindikalista – MASA, Alenom Cerovcem

Plenum na Jelačić placu: uvod u direktnu demokraciju

Mreža anarhosindikalista/inja - MASA smatra prosvjede Zajedno za globalne promjene još jednim od koraka ka implementaciji direktne demokracije u odlučivanje u društvu. U prosvjede su se uključili nakon poziva odbora organizatora na platformi **Antikapitalizam** i **direktna demokracija** što je utkano u njihov program i način djelovanja. - Na prvom prosvjedu 15. listopada saživjela je ideja plenuma što je velikom broju građana nešto novo, ali obzirom da je to dugotrajan proces za koji treba naobrazbe, učenja i treninga vrlo smo zadovoljni uspjehom prvog plenuma na glavnom zagrebačkom trgu.

Dio članova MASA-e je već imao iskustva s plenumskim odlučivanjem na Filozofskom fakultetu u Zagrebu...

AC: U radu plenuma na **Filozofskom fakultetu** sudjeluje i MASA. Shvatili smo da je parlamentarnu demokraciju koja je trenutno zastupljena u većini zemalja u svijetu vrijeme ju je pregazilo i vidimo da ona ne daje rezultata i da je više diktatura kapitala i korporacija nego sama demokracija. Izlaz vidimo u direktnoj demokraciji kao jedinoj pravednoj demokraciji koja kuplja odnosno može okupiti sve građane i u o kojoj se može čuti glas najširih masa.

Možete li dati vaše mišljenje o razlozima za početak posljednjih prosvjedima u kojima je sudjelovalo gotovo tisuću gradova u svijetu?

AC: Prosvjedi su upravo pokrenuti time jer su građani uvidjeli da su totalno isključeni iz odlučivanja o svim glavnim pitanjima današnjeg društva. Korporacije i veliki financijski lobiji preuzeli su vlast nad državama i narodima, a političke elite samo figuriraju bez stvarne vlasti koja je u rukama tih lobija. Građani su napokon počeli to shvaćati, izgubilo se povjerenje u političare, a dugogodišnji rad aktivista na mijenjanju svijesti šire javnosti da ukoliko se sami ne izbore za svoja prava, prava im nitko neće pokloniti. Povijest je to pokazala u više navrata. To je dugotrajan put, ljudi su se ulijenili, ne žele tražiti informacije, postoji strah, ali i to će se s vremenom promijeniti. Prije tri godine za direktnu demokraciju nije nitko znao, MASA je lijepila plakate po Filozofskom fakultetu u Zagrebu nakon čega je osnovan plenum koji je zamijenio Studentski zbor kao tijelo koje nije uopće pratilo studente i njihove zahtjeve.

Ovogodišnje proljetne prosvjede ponovno su htjeli «prisvojiti» neki samozvani vođe no struja koje je bila za direktnu demokraciju uspjela je

prisutnima objasniti o čemu se radi tako da je ta pravedna ideja prihvaćena, «vođe» su na prosvjedima odbačeni, a ovaj je prosvjed, iniciran od Occupy Wall Street, logičan slijed. Iskristalizirala se ideja da se plenum pokuša pokrenuti na zagrebačkom trgu što se i dogodilo.

MASA se ne slaže s djelovanjem sindikata kakve poznajemo u Hrvatskoj? Kako to da su za razliku od proljetnih prosvjeda na 15O i tradicionalni sindikati pozivali vlastito članstvo na uključivanje ?

AC: Nakon što se sindikatima počelo osipati članstvo i nakon što je po prvi puta u Hrvatskoj osnovan direktno-demokratski sindikat Akad-Solid kao sindikat sudenata, profesora i zaposlenih u visokom školstvu i koji već danas broji preko tisuću članova, vodstvo hrvatskih sindikata uvidjelo je i da im se polako «trese tlo pod nogama» pa su sad u ovo ušli više zbog pragmatičnih i političkih razloga.

Za razliku od proljetnih prosvjeda nije se toleriralo trasparente Ne u EU i slične, nije se išlo u povorku gradom. Koje su još razlike u odnosu na proljetne prosvjede?

AC: Prosvjed je išao na globalnoj platformi, protiv banaka, korupcije i kapitalističkog sustava koji izrabljuje devedeset posto građana pa se nastojalo da prosvjedi budu nepolitički što je praktički nemoguće. Sve je politika, pa i to što mi radimo, prosvjedi su usmjereni protiv političkih elita. Novost je ta da su po prvi puta ljudi aktivno sudjelovali u prosvjedu: umjesto šetnji osnovan je direktno-demokratski plenum gdje su građani imali priliku ispred svih reći svoje mišljenje, javno dati svoje zahtjeve i prijedloge. U početku je bilo malih problema jer ljudi nisu navikli na takav način djelovanja ali ubrzo su se snašli pa je bilo tu zanimljivih mišljenja i rješenja samih građana. To je ta novost jer se uvidjelo da se može davati vlastite prijedloge i na taj način utjecati. Plenum je odlučio nastaviti s radom, konkretizirati zahtjeve i načine kako bi se ti zahtjevi sproveli. Važno je da se u djelovanje plenuma koji bi u demokratskom društvu bio temeljno tijelo za donošenje odluka uključi što veći broj građana .

Što bi se promjenama postojećeg sustava dobilo?

AC: Mišljenje da parlamentarna demokracija rješava probleme građana i da zastupa interese i provodi volju građana je utopija. Parlamentarnu demokraciju čine stranke kojima je u suštini borba za vlast. Da bi neko od predstavnika građana uopće ušao u parlament treba se prijaviti na parlamentarne izbore za što treba sprovesti kampanju. Za kampanju su potrebna financijska sredstva i ukoliko ih nema tu su tvrtke i kompanije koje onda svojim donacijama samo korumpiraju stranku i samog zastupnika. Nakon što uđe u parlament odgovoran je svojim financijerima a ne svojoj biračkoj bazi. Financijski lobiji putem parlamentaraca imaju četiri godine vremena da utječu na donošenje zakona i pravila koji su najmanje u korist građana, a najviše u korist banaka i korporacija. Vrijeme je pokazalo da je parlamentarna demokracija out i da trebamo sprovesti alternativne metode uključivanja i odlučivanja. Najčešće se čuje da je direktnu demokraciju nemoguće sprovesti i da se radi o utopiji no ništa nije nemoguće. Direktna demokracije je malo sporija kod donošenja odluka od parlamentarne ali je zato pravedna jer uključuje sve građane koji žele sudjelovati. Plenum je otvoren svakom tko je voljan uključiti se u rad i odlučivati o bitnim društvenim pitanjima. S druge

strane, rad parlamenta ili gradskih vijeća zatvoren je za javnost.

U direktnoj demokraciji umjesto zastupnika postoje delegati s imperativnim mandatom i smjenjivi su u svakom trenutku.

Tko su najveći protivnici direktne demokracije?

AC: Protivnici su veliki financijski lobiji koji bi izgubili utjecaj. Korupcija u direktnoj demokraciji bila bi svedena na najmanju moguću mjeru, a političari bi se od vlastodržaca sveli na status predlagača zakona i uredbi koje bi građani kroz direktno demokratski proces potvrđivali ili odbijali.

Opće mišljenje je kako za odlučivanje trebaju biti stručni i sposobni ljudi. U gradskim. županijskim i državnim tijelima danas imamo takve ljude no pitanje je za čije interese oni rade. Sposobni i stručni i te kako mogu radi protiv interesa naroda a u korist uske grupe ljudi što je vrijeme i pokazalo u velikom broju primjera; to je češće pravilo nego izuzetak.

Može se čuti komentari kako je direktna demokracija povratak u komunizam ili radničko samoupravljanje kakvo poznajemo iz skorije prošlosti.

AC: Komunizam nikada nije bio organiziran kao društvo i drugačiji je od onoga što smo imali u Jugoslaviji. Kod nas je bio socijalizam, a u «Istočnom bloku» boljševička verzija socijalizma kojima nismo dobili ništa drugo do državnog kapitalizma gdje je nestala klasa buržuja, a umjesto njih je nastala klasa birokrata koji su izrabljivali narod. Umjesto najavljene diktature proletarijata došlo je do diktature nad proletarijatom i narodom. Socijalistički sustav je imao ideju samoupravljanja ali to se u praksi opet pretvorilo u dominaciju manjine nad većinom. Socijalna prava prije devedesetih bila su znatno veća nego danas kad smo ih izgubili.

Anarhističko poimanje društva i tijela upravljanja je nehijerarhijsko gdje rotiranja upravljačkih struktura moraju biti što češća da se mogućnost korupcije iskorijeni. Svako tijelo ima mandat od svoje baze koja ga može smijeniti u svakom trenutku.

Razlika između anarhističkih i tradicionalnih sindikata?

- MASA zamišlja sindikate kao sindikate radnog mjesta gdje se organiziraju sami radnici organiziraju u bazne sindikate radnog mjesta, a ti bazni sindikati se federalistički udružuju u udruge sindikata gdje je cijela organizacija nehijerarhijska. Delegati baznih sindikata imaju imperativni mandat, provode volju svojih baznih sindikata i smjenjivi su u svakom trnutku ukoliko ne poštuju odluku svoje baze. Današnji, «žuti» sindikaTi, ustrojeni su hijerarhijski, financirani su od strane države i otuđeni su od svoje baze i u pregovorima su skloni kompromisima na štetu radnika. To se vidjelo iz posljednjeg skupljanja potpisa za referendum gdje su dobili preko 700 tisuća, no u pregovorima s Vladom se odustalo od referenduma što je prevara građana i radnika.

Kako to da u Karlovcu nije bilo prosvjeda?

AC: Vjerujem da je moguće i nužno organizirati tako nešto svuda. Potrebno je organizirati kvartovska vijeća gdje će

se ljudi družiti, pokazivati međusobnu solidarnost i rješavati svakodnevna pitanja. Ništa se ne stvara preko noći i sve što smo vidjeli rezultat je djelovanja građanskih udruga i inicijativa, ekoloških organizacija, studentskih pokreta, seljačkih i radničkih sindikata. U Karlovcu je scena dosta mrtva. Građani bi trebali prestati očekivati od nekog drugog da će napraviti nešto dobro i ostvariti njihovu sreću. Ljudi moraju shvatiti da oni sami imaju dovoljnu snagu da utječu na sustav i političare koji se moraju početi prilagođavati ljudima, a ne obrnuto. Ljudi moraju shvatiti da uključivanjem, udruživanjem i solidarnošću s ostalima mogu učiniti stvarno puno stvari.

Studenti s filozofskog fakulteta, članovi MASA-e i ostali partneri nastavili su s održavanjem plenumskih okupljanja na Trgu bana Jelačića od čega se ograđuje Građanska Akcija. Je li došlo do raslojavanja među prosvjednicima?

AC: Dezinformacija je da su daljnja okupljanja najavili studenti. Plenum je izglasao nastavak okupljnja. Plenum nema voditelje već moderatore, osobe koje paze da se rad provodi po smjernicama, da se vodi zapisnik, da se ne izlazi iz okvira rasprave. Moderatori se mijenjaju na svakom plenumu da se izbjegne mogućnost manipulacije. Na taj način svaki puta se odabire osoba koja će dati izjavu za medije ili pregovarati s institucijama.

Razni predstavnici malih i minornih stranaka koji su mislili da će ovim putem proturiti svoje ideje nisu se našli u tome niti im odgovara direktna demokracija jer kroz nju ne mogu nametnuti svoje ideje. MASA je protiv stranaka i sustava koji nas iskorištava, a za direktnu demokraciju koja će i zaživjeti zahvaljujući angažmanu sve većeg broja ljudi .@

Ovog ljeta karlovačka ekološka udruga Eko PAN organizirala je dva volonterska kampa nedaleko grada. O kampovima smo razgovarali s koordinatoricama kampova, Ivanom Franciśković i Valentinom Mesarić.

Volontiranje, jedno predivno iskustvo...

razgovarao: Denis Mikšić

suradnja: Domagoj Šavor

Međunarodni volonterski kampovi udruge Eko-Pan održani su u srpnju kolovozu i rujnu ove godine. Kakav je bio odaziv građana, je su li vam se, uz volontere, pridružili?

IF: Karlovčana je bilo nešto manje, ali na samim lokacijama gdje su se održavali volonterski kampovi imali smo solidan odaziv lokalnih volontera, više nego prijašnjih godina i s takvim rezultatom smo jako zadovoljni.

Početkom kolovoza, u donjem budačkom održan je prvi kamp, što se radilo za vrijeme kampa?

IF: Na održavanje kampa u Donjem Budačkom odlučili smo se nakon odgovora na poziv upućen lokalnim zajednicama i općinama na području Karlovačke županije da nam se odazovu sa svojim potrebama i problemima za koje vjeruju da ih je moguće riješiti uz kratkotrajnu volontersku pomoć. Odazvalo se nekoliko općina, a mi smo se odlučili za općinu Krnjak u kojoj je aktivna udruga Breza. Odlučeno je da se uredi okoliš područne škole u selu Donji Budački.

Možete li usporediti kamp u Donjem Budačkom i prijašnje kampove održane u Karlovcu?

VM: Na prošlogodišnji kamp održan u samom gradu odazvao se mali broj lokalnih volontera dok je stranim

volonterima dosta bitno da se pridruži lokalno stanovništvo. Razmišljali smo kako to unaprijediti i odlučili smo se na održavanje kampova u ruralnim sredinama gdje se to pokazalo kao izvanredna ideja jer se lokalno stanovništvo maksimalno uključilo.

IF: To je problem s većinom volonterskih kampova i u Europi i u svijetu: gotovo uvijek je bolji odaziv lokalnih volontera u manjim sredinama. U gradu volonteri jednostavno nisu toliko vidljivi, a ljudi u gradu nisu dovoljno motivirani da ljeti rade fizički ili se na bilo koji način društveno uključe. S druge strane, u manjoj sredini ljudi su zainteresirani i motivirani, žele sudjelovati i žele upoznati volontere.

Na koji način ste došli do stranih volontera koji su gostovali na kampu?

IF: Svi kampovi u Hrvatskoj se isključivo rade u suradnji s volonterskim Centrom Zagreb koji je zadužen za dovođenje stranih volontera. Eko PAN je osmislilo temu kampa, pronašao lokalne partnere i s time smo se obratili volonterskom Centru u Zagreb. Oni su tijekom nekoliko mjeseci odobrili kamp i objavili ga na međunarodnoj brošuri koja izlazi na web stranicama i po svim ostalim volonterskim centrima u svijetu. Nakon toga su se volonteri prijavljivali u svom lokalnom uredu gdje su izabrali nekoliko kampova od kojih je odabran kamp gdje će otići. Ne znamo tko su naši volonteri sve do par tjedana prije nego kamp počne. Jedina nam je obveza osigurati volonterima besplatan smještaj i prehranu i dio slobodnog vremena, financirati im izlet ili barem dio troškova izleta dok borave kod nas. Ukoliko evaluacijom volonterski Centar procijeni da je kamp bio uspješan, zvati će nas i sljedeće godine.

Što se konkretno radilo za vrijeme kampa?

VM: U Donjem Budačkom volonteri su radili na više lokacija. Uređivan je okoliš oko lokalne škole, volonteri su čistili oko vrela Ilidže, postavljali most pored jednog drugog vrela, uređivali vodocrpilište, uređivali biciklističku rutu koju je postavila udruga Kameleon. Dnevno se radilo šest sati nakon kojih slijedi ručak i popodnevni odmor. U predvečerje su kamp leaderi organizirali kreativne radionice. Zadatak je bio za zadnju oproštajnu večer bio je pripremiti kraći igrokaz.

Koliko je bilo volontera ove godine? Iz kojih zemalja su došli?

IF: Imali smo volontere iz Koreje, Francuske, Belgije, Italije, Ukrajine i Hrvatske, dok su na drugom kampu sudjelovali volonteri iz Španjolske, Češke, Francuske, Koreje, Njemačke i Turske.

Gdje su volonteri bili smješteni?

VM: Jedan od uvjeta kada smo raspisivali natječaj za lokalne zajednice je bio da se osigura minimalan smještaj za volontere. Tako smo u donjem Budačkom volontere smjestili u prostore osnovne škole, gdje su imali prostor za spavanje i dnevni boravak, prilagođenu mini kuhinjicu, wc i vanjske tuševe.

Koliko su za rad vaše udruge važni volonteri, posebice za vanjske aktivnosti?

IF: Volonterska pomoć nam je neophodna, s tim da smo i mi sami kao članovi većinu svog staža proveli kao volonteri unutar udruge. Novac nije uvijek najveća motivacija nego i neke druge stvari. EKO Pan u proteklim mjesecima ima značajnu potreba za volonterima jer smo nedavno kupili zemlju pored Barilovića, u selu Šćulac gdje smo i održali drugi kamp. Tamo želimo napraviti jedan pokazni centar održivog razvoja odnosno permakulture. Tu planiramoorganizirati razne pokazne radionice solarne energije, ekovrtlartstva, održive gradnje, prirodne

kozmetike i slično, a da bismo do toga došli potrebna nam je pomoć volontera.

Volonteri gradili earth-ship

Koje su vam bile aktivnosti na drugom kampu?

IF: Osim teših i dosadnijih poslova kao što su krčenje i čišćenje napravili smo kompostište, jednu manju ogradu i prvi earthship - održivu kuću od otpada.

Jesu li strani volonteri zadovoljni onim što ih je čekalo u kampu?

IF: U opisu kampa sudionici su imali informaciju da ćemo postaviti temelje održive kuće što im je bila jedna od temeljnih motivacija za dolazak. Uoči početka radova održali smo pripravnu radionicu prije početka radova. S obzirom na vruće dane, bilo im je naporno fizički raditi, a nama je bilo teško održati motivaciju u tim uvjetima. Zadovoljni smo s povratnim informacijama koje smo dobili nakon evaluacije kampa tako da namjeravamo i sljedećih godina organizirati kampove i na Šćulcu i na nekim drugim lokacijama.

Nešto slično onom što planirate na Šćulcu postoji i u Vukomeriću nedaleko Zagreba. Jeste li u kontaktima s recikliranom imanju Vukomerić i je li vam njihova praksa pomogla pri organizaciji ovoga u Barilović?

VM: Prošle godine smo bili polaznici tečajeva koje su oni organizirali na svom recikliranom imanju, od izrade solarnih kolektora do vrtlarskih radionica i sličnog. Svi koji smo išli na radionice upoznati smo s kućom u earthship stilu.

Nakon toga je uslijedila kupnja zemljišta i cijela ideja razvoja kuće na našoj zemlji. Ima dosta literature o gradnji eartshipa i nije nam bila potrebna pomoć sa strane. Međutim, zvati ćemo ih da vode radionice koje planiramo. Njihovi primjeri su dobar vodič da znamo gdje moramo malo više paziti .

IF: Mislim da je ideja imanja u Vukomeriću, kao i ovog našeg podsjetiti ljude da se može živjeti zdravije i više u skladu s prirodom. Trebamo imati na umu da ostavimo što manji ožiljak na planetu jer uvijek dolazi netko poslije nas. Ideja tih zdravih ili eko-imanja pokazati je na koje načine se može iskoristiti otpad, ne samo da se reciklira već da se iskoristi ponovno, popravi nešto i ubuduće mislimo raditi sve više takvih tematskih radionica.

Kako lokalna zajednica u Baroviću i Krnjaku uopće gleda na pomoć,

Što je earthship?

Radi se o obliku gradnje najviše populariziran u Americi, točnije u New Mexicu od strane arhitekta Mike Reynloadsa koji je 70-ih godina pokrenuo idejni pokret earthship. Koristi se većinom otpad i to stare auto gume, staklene boce, plastika i slično što se kombinira sa zemljom i s drvnom građom ili staklom, ovisno gdje se sama kuća nalazi. U Americi su to stambene kuće koje su potpuno samoodržive: skupljaju kišnicu, imaju solarnu energiju, a u dijelu kuće uzgaja se hrana. U takvoj kući može se opstati pod svim uvjetima, kako na niskim tako i na visokim temperaturama. Vrlo su lijepe i zanimljive i preporučujem svakome da pogleda dokumentarac “Garbage Warior” koji predstavlja lik i djelo Mikea Reynloadsa na zanimljiv i duhovit način. Nas je upravo taj dokumentarac motivirao da pokušamo u Šćulcu napraviti earthship. To je jedna manja, pokazna vrtna kućica kojom smo htjeli pokazati na koje se sve načine može iskoristiti za edukaciju o tome kako postupati s otpadom, tj kako ga iskoristiti.

Jeste li zadovoljni kako je tekla izgradnja?

IF: Napredak je išao mrvicu sporije nego što smo očekivali, do sada smo napravili nekoliko redova a objekt će biti završen prije zime. Nadamo se da ako uspijemo u ovoj, u proljeće krenemo s drugim i sličnim oblicima gradnje.

Kako je s dozvolama za taj oblik izgradnje?

IF: Trenutno nije moguće dobiti dozvolu u RH za takav oblik stambene kuće jer građevinska struka često smatra da te kuće nisu dovoljno sigurne. Možda je razlog tome što se koriste izrazito jeftini, zapravo besplatni materijali pa nikome nije u interesu podržavati takvu gradnju. Trenutno u Hrvatskoj postoji niz kuća od slame na različitim lokacijama i to su isključivo pokazne kuće. Mi se nadamo da ćemo se kroz neko vrijeme uspjeti izboriti za to da se odobri izgradnja ovakve kuće jer pokazale su se i sigurnima i ugodnima za življenje.

volontere iz svih dijelova svijeta i vas koji ste ih vodili kroz aktivnosti?

VM: Oduševljeni smo reakcijom lokalne zajednice. Prvo, u donjem Budačkom naši su volonteri bili tako lijepo prihvaćeni: susjedi su im nosili hranu i nudili im pomoć u radu, lokalni volonteri iz udruge Breza posudili su svoj alat, selo je organiziralo i posjet manastiru i završnu svečanost s lokalnim KUD-om.

Na drugom kampu je u roku 3-4 dana cijelo područje znalo da su kod nas međunarodni volonteri. Općina nam je posudila strojeve, trimer i pilu. Izlazili su zajedno u večernjim satima, vodili su ih na Dane piva, na nogometnu utakmicu, sportske igre, imali su interkulturalne večeri gdje su naši volonteri predstavljali svoje zemlje. Druženje je bilo prekrasno, svi su se jako zbližili i otišli kući s lijepim uspomenama.

Na koji način zaokružujete cijelu financijsku priču?

VM: Smještaj smo riješili zahvaljujući udruzi Breza i gospođi Nadi Coha, te ravnateljici i osoblju škole Barilović gdje su boravili volonteri. Alat su nam posudile općine, Prirodoslovna škola Karlovac i gradska tvrtka Zelenilo. Financijski nam je pomogla Karlovačka pivovara, a udruga za kreativni razvoj Domaći nam je posudila kombi.

IF: Udruga Kameleon nas je pratila za vrijeme svih događanja. Situacija s platanama u Nazorovoj nam je pokazala da nedostaje kritičanbroj volontera koji su zainteresirani rješavati pitanja i probleme u okolišu. Odlučili smo pokrenuti volonterski centar u našoj udruzi koji će se baviti isključivo problemima i pitanjima o okolišu. Pozivam sve općine i mlade udruge iz lokalne zajednice da nam se jave na natječaj koji uskoro raspisujemo

Koji su vam planovi za iduću godinu?

VM: I sljedeće godine planiramo dva kampa, u Barilovići oko škole i na našem imanju, te drugi kamp koji će biti na nekoj lokaciji koja će biti odabrana putem natječaja kojeg ćemo raspisati.

Je li vam naporno odraditi dva kampa u špici sezone kada su svi na godišnjim odmorima?

VM: Bilo je teško jer ne posao ne prestaje kada volonteri završe s radom. Na kraju se ipak isplati jer kad se vidi što se sve napravilo i kako to sve izgleda i koliko smo se zbližili dobije se motivacija da se to ponovno napravi i sljedeću godinu. To je jedno predivno iskustvo.@

Prenosimo intervju s voditeljem pulske udruge Metamedij, Marinom Jurcanom, objavljen na *kulturpunkt.hr* .

Metamedij - kreativna platforma koja ima što za reći

Pulska udruga Metamedij krenula je kao neformalna inicijativa organizirajući tijekom druge polovine devedesetih techno-partije u **Fort Bourguignonu**. Kasnije su krenuli s organiziranjem open-air trance festivala te općenito obogaćivanje napuštenih prostora.

Metamedij 2001.godine ulazi, zajedno s kolegama iz **Monteparadisa**, u dio bivše vojarne **Karlo Rojc**. Skvotirani prostor i danas funkcionira kao Metamedij studio. Nakon skvotiranja i početka aktivnosti potpisan ugovor s Gradom o korištenju prostorija. Marino Jurcan, voditelj i jedan od osnivača govori o početcima Metamedije, te stanju u Kulturnom centru Karlo Rojc

Kako su vam financijske potpore pomogle da se na neki način profilirate i profesionalizirate svoje djelovanje?

M. J.: Bavimo s djelatnošću koja nije tržišno usmjerena i kojoj je potrebna pomoć. Bavili smo se glazbom i kulturom glazbe i s vremenom su naše DJ i VJ radionice postale naš zaštitni znak uz pokrivanje područja grafičkog dizajna, glazbe i videa.

Koliko su vas iskoraci koje ste činili prema zagovaračkim praksama odmaknuli od kreiranja sadržaja i kako se nove smjernice razvoja manifestiraju unutar samog kolektiva?

M. J.: Krećući se u tom smjeru, izgubili smo dio publike koja je udrugu zamišljala kao mjesto susreta modernih i aktualnih glazbenih smjerova. Zagovaračke aktivnosti gutaju puno vremena a nisu jako vidljive, događa se u procesu pokušaja da sudjeluješ u uspostavljanju sustava da te oni koji nisu direktno u njemu prestaju doživljavati kao partnera, unatoč tome što su nam aktivnosti kompatibilne. Civilno društvo s vremenom se mijenjalo: u početku su se udruge osnivale zbog dozvole za festival, a tek je kasnije došao koncept sudjelovanja na sceni, etika te kodeks ponašanja i suradnje s drugima.

Neki članovi su otišli iz udruge kada smo prestali organizirati glazbene manifestacije, no ispostavilo se da je to dobro jer su se specijalizirali i nastavili djelovati na onom području za koje su bili zainteresirani. Odvajanje je rezultiralo novim kreativnim potencijalom.

Je li "institucionalizacija" pojela svrhu zbog koje ste se i okupili?

M. J.: To sigurno vrijedi za dio našeg programa. Osnovni interes nam je bila glazba pa se dosta članova nije pronalazilo u svemu onome što je bilo van tog fokusa. Ne znam kako to funkcionira u drugim sferama, ali smatram da je organizacija jedna nauka za sebe koja zahtijeva veliku energiju. Svaka udruga treba unutar sebe imati više razvijenih segmenata: organiziranje, kontrolu, rad s ljudima i motiviranje. Voditi udrugu nije instinktivno djelovanje i potrebno je vrijeme kako bi se naučilo ispravno raditi.

Metamedij je kroz kulturni program progovorio o Rojcu kao zajedničkom prostoru. Kako nastaje ideja za projekt Dani Rojca?
M. J.: Ideja se razvila u suradnji s drugim "stanovnicima Rojca" bez kojih se to nikada ne bi dogodilo. Htjeli smo potaknuti udruge na suradnju, što se trenutno i događa gdje Savez udruga u Rojcu organizira Akciju za Rojc i slične manifestacije. Procedura oko registracije Saveza je vrlo složena i trenutno se čeka taj dokument, no brine me zbog nekih loših iskustava s drugim mrežama na lokalnoj razini tko će nakon osnivanja voditi Savez. Čini se da trenutno ne postoje ljudski ni materijalni kapaciteti za funkcioniranje no nadam se da to ovdje neće biti slučaj, jer je riječ o mreži koja okuplja iskusnije udruge.

Možeš li iz pozicije sudionika nezavisne kulturne scene opisati iskustvo koje ste imali s lokalnom kulturnom politikom?

M. J.: Čini mi se da je termin "nove medijske kulture" možda nespretno složen. U samim vijećima je potrebno objašnjavati da pod taj pojam spada sve ono što se nekada zvala alternativna kultura. Usprkos početnim nesporazumima uspjelo se ukazati da postoje udruge koje "nešto dobro rade", umjetnički se izražavaju i da to ima svoju estetsku vrijednost i socijalnu komponentu. U županijskom *Vijeću za nove medijske kulture* i danas se borimo s većinom članova iz ostalih vijeća kako bismo im objasnili da estetska izvrsnost nije i ne može biti jedini kriterij kada se odlučuje o javnim novcima u kulturi. Pritom većinu članova kulturnih vijeća ne zanima razvoj kulturne politike nego u vijeću sjede kako bi lobirali za sebe i svoje prijatelje. Ulaskom u Vijeće željeli smo nekako poboljšati uvjete i odnos prema nezavisnoj kulturi no da bi se napravili pravi pomaci treba još dosta raditi.

Što je, po tvom mišljenju, doprinijelo uvažavanju i prepoznavanju udruga kao subjekata koji doprinose umjetnosti i lokalnoj zajednici?

M. J.: Najveću ulogu u tome je odigrao Rojc, premda su u početku mediji bili vrlo negativni prema nama. Dugo i uporno su plašili građane da je ovdje opasno, da se u Rojcu događaju tučnjave s noževima, drogira se i tako dalje. Tako je bilo do 2005. godine kada je na površinu izašlo da je ovo bivši vojni prostor koji je bio potpuno zapušten koji je postao javan i ima funkciju koja nije turistička već je za same građane, da su oni ovdje sami ušli, uredili svoje prostore i funkcioniraju jedni pored drugih. To je bilo presudno da šira javnost shvati važnost udruga u svojim lokalnim sredinama.

Kako danas diše pulska nezavisna kulturna scena?

M. J.: U Puli i Istri najviše vrijedi nezavisna kultura. Tek mali broj ljudi zna za predstave u INK, a Pula Film Festival ne kotira baš sjajno na regionalnoj karti. Sa(n)jam knjige i Rojc su autentični momenti po kojima je Pula danas prepoznatljiva. Nezavisna scena stvarno je sve brojnija i aktivnija, ali eto, nažalost nije i uvaženija. Pulska aktivistička scena dobiva na zamahu zbog rasprodaje javnih

prostora. S obzirom da smo primorski grad i turistička regija, najveći napad je na napuštene lokacije, posebno one na obali, nekadašnje vojne prostore. Aktivisti se danas najviše time bave. Brojnije su i artikulirane udruge koje se bave pitanjima urbanizacije, poput **Zelene Istre**, a pokrenuo se i veći broj građanskih inicijativa.

Kako bi mogao sažeti razvojni put Metamedija, od neformalne inicijative koja se bavila organizacijom festivala do organizacije koja se bavi različitim aktivnostima?

M. J.: U početku startu nije zanimala dubina sustava, već festival koji smo htjeli održati. Tek smo se s vremenom počeli baviti drugim temama, i to zbog osobnih afiniteta i osjećaja odgovornosti naspram ostalih organizacija u civilnom ili društvu općenito. Kada smo dobili na širini po pitanju utjecaja na društvo, posljedično smo izgubili na prepoznatljivosti. Promijenile su se i okolnosti: do 2002. nisu postojale druge organizacije i festivali. Danas, na svakom koraku postoje usko specijalizirane i sponzorski dobro potkovane manifestacije. Nama kao organizaciji nije smisao s njima se tržišno natjecati, ali smo se i mi morali prilagođavati promjenama koje su s vremenom dolazile. Ovaj prostor smo dobili tek 2004. i zapravo cijelo vrijeme balansiramo između održavanja organizacije na životu, privlačenja novih članova i javne vidljivosti. Ponekad ispada da zanemarujemo sam proizvod rada, a to su CD-i, glazba ili tiskani mediji. Funkcioniramo kao kreativna platforma koja je otvorena novim suradnicima i organizacijama, i u koju svi ulažu neko svoje znanje i resurse kako bi kreirali novi proizvod.

U kojem smjeru Metamedij može ići i koje su vaše zamisli? Koliko su vaše želje u skladu s mogućnostima?

M. J.: Pitanje je koliko tu viziju dijelim sa suradnicima, ali mislim da bi dobar dio članova sebe volio vidjeti tamo otkuda smo počeli, dakle u glazbi i to u onom dijelu koji je najviše vezan za edukaciju i produkciju. Sektor mladih nam nije primaran, a vidimo se u medijskim i glazbeno-izdavačkim projektima. Moja osobna želja je oduvijek bila biti bubnjar u bendu Jamesa Browna, ali s obzirom da je preminuo, ostat će neostvarena. @

Skvotiranje napuštenih vojnih prostora oko Pule.

Iz kojih ste razloga mijenjali lokacije održavanja festivala koje ste organizirali?

M. J.: Nisam siguran za Monumente, ali u Marleru, Barbarigu i u još neke prostore smo prvi ušli. Imali smo vrlo jednostavnu ideju – u Rojcu smo s kontinuiranim klupskim programom, edukacijom i produkcijom, a s festivalima smo okolo. Bilo nam je zanimljivo oplemenjivati napuštene vojne prostore i stavljati ih u kulturnu funkciju. Međutim, na neki način smo bili i prisiljeni tako djelovati. Naime, u mandatu ISDF-a (Istarski socijaldemokratski forum), postojala je garnitura funkcionara koji su bivši rokeri. Oni su izglasali odredbu o zabrani održavanja elektronskih događanja na javnim površinama u Puli. Ustavno nije moguće diskriminirati nešto na temelju glazbenog ukusa, ali je moguće dati preporuku ostalim službama da ne izdaju dozvolu za takve manifestacije. Takva odluka je bila reakcija na loše upravljanje u Bourguignonu. Nevjerojatno je da je ta odluka bila na snazi do prije dvije godine, iako se u praksi više nije primjenjivala. Budući da ona nije važila u općinama oko Pule, to nas je natjeralo da tamo radimo festivale. Samo da istaknem jedan zanimljiv podatak: svi prostori u kojima smo nešto organizirali sada su postali dio projekta **Brijuni rivijera.**

Luka Ostojić istražio je, razgovarajući s Harryjem Gilesom, voditeljem edinburškog nezavisnog kulturnog kluba Forest koji u potpunosti egzistira na vlastitom proračunu, kako funkcionira tamošnja nezavisna scena.

Organiziramo se tako da se ne organiziramo

preuzeto: kulturpunkt.hr
razgovarao: Luka Ostojić

Kad sam odlazio iz Zagreba u Edinburgh, imao sam dojam da dosta ljudi s kojima sam pričao to doživljava kao odlazak iz Prčije Donje u ogromnu kulturnu metropolu. Ispostavilo se da je, po mom sudu, Edinburgh fascinantno mjesto s mnoštvom kulturnih sadržaja, kao i to da je Zagreb također odlično mjesto čije je kulturne sadržaje lakše previdjeti samo zato da bi se mogao izgraditi mit o razvijenom Drugom. Stoga sam odlučio prenijeti djelić slike o kulturnoj sceni u Edinburghu kako bi se izvukle neke zgodne pouke, ali i kako bi se vidjele paralele u razmišljanju između "kulturnih ljudi" u Hrvatskoj i Škotskoj.

Teško je dati suvislu sintezu kulturnih događaja u Edinburghu budući da je opseg kulturnih događaja zaista nepregledan: skoro svaki pub svakog dana nudi neki kulturni sadržaj - bilo predstavu, bilo koncert, bilo veseljaka koji će u zamjenu za dva piva pjevati tradicionalne škotske pjesme i pričati svoju varijantu britanske povijesti. Ta masivnost najviše dolazi do izražaja tijekom kolovoza kada se u Edinburghu održava šaroliki **Edinburgh Festival Fringe** koji nudi najraznolikije izvedbe, od opere do stand–up komedije. Prošle godine su se na festivalu održale 2453 izvedbe, oko 80 po danu, a sam festival donosi prema izvješću iz 2004/2005. godine prihod od oko 75 milijuna funti što kulturu čini veoma bitnim državnim izvorom prihoda.

U takvom moru kojekakvih dobrih i loših sadržaja, ograničio bih se ipak na izdvajanje nekoliko zanimljivih momenata. Treba spomenuti kazalište Traverse koje izvodi isključivo nove dramske komade mladih autora, ali i nudi obrazovne programe za mlade dramske pisce čija djela potom izvode. Također, tu je i **Filmhouse**, kino slično **Tuškancu**. *Filmhouse* je prostor međunarodnog festivala nezavisnog filma, a kroz godinu prikazuje suvremene i stare strane filmove: ovdje čovjek može naići na nove španjolske filmove, ali i na festival weimarskog filma nakon Drugog svjetskog rata.

Ipak, posebnu pozornost obratit ćemo na **Forest café**, centar za nezavisnu kulturu smješten u starom dijelu Edinburgha. Teško je ne biti fasciniran Forestom na prvi pogled budući da sam prostor izgleda kao poprište sovjetskog SF filma iz 1950–ih (doslovno, budući da su na zidovima oslikani svi ruski psi – astronauti, od Lajke do Ciganke), ali ono što se učinilo najzanimljivijim je filozofija po kojoj *Forest* funkcionira. Naime, svakog dana u Forestu se nude brojne radionice, koncerti, projekcije filmova i predstave, a svi sadržaji su besplatni. Također, sam Forest nije financiran od strane države ili sponzora, već preživljava isključivo

putem vegetarijanskog restorana, prodaje ploča izdanih u vlastitoj nakladi i donacija. Rezultat takvog načina funkcioniranja je sloboda, kako Foresta od strane financijskog pritiska, tako i samih posjetitelja koji nisu obavezani svoje prisustvo opravdavati kupnjom proizvoda.

Grupa mladih ljudi osnovala je Forest 2000. godine u Edinburghu. Kakva je tada bila situacija u Edinburghu što se tiče kulture i javnih sadržaja za mlade?

H. G.: Forest ima veličanstvenu i misterioznu prošlost, zavijenu u legende i mnoge čudne priče – uz to, Forest uvijek radi stvari u sadašnjosti i razmišlja o budućnosti. Ne želimo postati nešto što "je bilo": želimo uvijek biti važni za Edinburgh i za svijet upravo sada!

Također treba reći i to da mi nismo namijenjeni samo mladim ljudima. Mislim da je zaista bitno za nas da uključimo što širi krug ljudi, po godinama, nacionalnosti, klasi, spolu, svemu. Forest ima veliku bazu mladih korisnika, ali imamo i veliki broj ljudi različitih dobi koji uživaju u onome što radimo.

Aktivnosti koje se održavaju u Forestu su stvarno raznolike: koncerti, kazališne predstave, projekcije filmova, ples, joga, izložbe, tečajevi pletenja, puštanje starih ploča, tečajevi stranih jezika... Sve te aktivnosti vode volonteri i besplatne su za sve. Kako organizirate volonterski rad? Pozivate li ljude da se pridruže i vode radionicu ili se oslanjate na manju grupu iskusnih volontera?

H. G.: Organiziramo se tako da se ne organiziramo. Jedna od tajni uspjeha Foresta je pružanje besplatnog, slobodnog prostora za ljude da dođu i rade što žele uz našu pomoć. Tako je raznolikost naših aktivnosti rezultat toga da nas ljudi otkriju i vide da ovdje mogu raditi takve stvari. Slobodan pristup omogućuje zapanjujuć raspon događaja.

Tu je i puno drugih stvari koje se događaju iza kulisa! Tu su komisije i sastanci za organizaciju zato što je potrebno mnogo pouzdanih ljudi da se brinu za stvari kao što su čišćenje, vođenje računa, održavanje prostora. Te komisije su fluidne i prilično otvorene, tako da jednom kad se netko želi uključiti u organizaciju, to može napraviti tako da počne dolaziti na sastanke i postupno se sve više uključivati.

Prednost takve jezgre ljudi je ta da Forest uvijek ima mnoštvo kreativnih i dinamičnih ljudi koji vise ovdje i koji su katalizator koji će pomoći da se cijelo vrijeme održavaju zanimljivi događaji, radionice, projekti i čudne stvari koje privlače još ljudi koji će onda raditi nove stvari!

Forest se nalazi u bivšoj crkvi u starom dijelu Edinburgha i prilično je neobičan: tri kata divlje uređenih i multifunkcionalnih prostorija. Kako ste našli taj prostor? Kako ste ga organizirali i uredili?

H. G.: Izgled Foresta se konstantno mijenja. Privlačimo umjetnike i od cijelog prostora radimo podlogu za umjetnost. Tako su u ovom trenutku zidovi i strop u hodniku glavnog ulaza prekriveni zvijezdama. Naime, lani se jedan čovjek odlučio popeti u svemir na ljestvama, i nacrtao je zvijezdu na zid svaki put kad bi se popeo do stropa. Ponekad preslikamo predivan mural samo da bi napravili nešto novo i tim putem napravimo još ljepši mural. Ponekad neki odrpani poster visi na zidu pet godina samo zato što ima sentimentalnu važnost za nekoga.

Mnoštvo manjih objekata kao što su stolovi i stolice se redovito mijenjaju tokom naših “dana akcije”: to su dani kada pozivamo ljude iz zajednice da dođu u Forest, da očiste prostor i da ostave svoj trag na neki način. Nedavno smo zamijenili većinu stolica predivnim, pletenim “funky” stolicama. Opet, tajna naše genijalnosti je u tome da pozovemo sve da dođu ovdje i budu genijalni za nas!

U Forestu ljudi mogu čitati, razmjenjivati knjige, kupovati ploče, piti kavu, jesti, donijeti svoje piće, gledati koncerte, imati probe s bendom, učiti strani jezik... zapravo, mogu provesti cijeli svoj život ovdje! Pitanje je možda malo neodređeno, ali po tvom mišljenju, je li Forest uspio stvoriti nekakvu vrstu zajednice i osjećaj zajedništva u gradu?

H. G.: Da, ovdje definitivno imamo zajednicu. Stalno se trudimo da to bude otvorena i poticajna zajednica, a ne zatvorena i restriktivna. Privlačimo sve vrste ljudi i neki ljudi se uplaše naše ekscentričnosti, ali se jako trudimo da Forest bude siguran prostor za sve. Ako ti ne smeta to što su ljudi i prostor malo neuredni, divlji i ponekad loše volje, onda će ti biti OK.

U ovom trenutku vodimo akciju kojom želimo spasiti našu zgradu, i to je nešto stvarno važno za našu zajednicu. Kroz tu akciju, otkrili smo koliko puno ovaj naš projekt znači za tako mnogo ljudi. Tisuće ljudi širom svijeta stvarno brinu za ovo mjesto – možda su proveli jedno lijepo popodne ovdje ili su možda godinama robovski radili u kuhinji, ali brinu za Forest. Našu zajednicu ne čine samo ljudi koji žive i rade ovdje – vezani smo s ljudima širom planete.

Forest ne financira država, već se sam uzdržava putem vegetarijanskog restorana, donacija i prodaje glazbenih albuma koje sam Forest izdaje. Međutim, u ovom trenutku se Forest nalazi u financijskim poteškoćama. Možeš li nam reći nešto o tome? I, što misliš, kakva je budućnost za Forest i druga mjesta za nezavisnu kulturu s obzirom na ekonomsku krizu?

H. G.: Zapravo, nismo u financijskim poteškoćama. Ono što se dogodilo je to da je vlasnik naše zgrade bankrotirao što znači da ova predivna zgrada «ide na bubanj» bez da se nas previše pita oko toga. Započeli smo veliku akciju skupljanja sredstava ne zato što su naše financije pred kolapsom, nego zato što smo došli na tu suludu ideju da bismo mogli skupiti dovoljno novaca i kupiti ovu zgradu. Nismo sigurni što nam budućnost sprema i što nakon 31. kolovoza kad naš trenutni najam završava, ali radimo sve što možemo da se projekt nastavi i imamo dovoljnu potporu zajednice tako da sam siguran da će se i nastaviti.

Istina, svijet je danas daleko manje naklonjen neobičnim projektima koji se izvode s malo novaca. Teže je držati centre za nezavisnu kulturu otvorenima, teže je raditi stvari koje želiš bez petljanja birokracije, teže je zaraditi novce za život bez da kompromitiraš vlastiti integritet. Međutim, u teška vremena ljudi se zaista drže skupa. Čvrsto vjerujem kako će snaga naše zajednice i žar naših volontera biti dovoljni da preživimo sve ovo – i mislim, šire gledano, da ako ljudi zaista budu surađivali, možemo izaći iz ove ekonomske krize mnogo slobodniji u svakom smislu te riječi.@

In Flames u Boogaloo

METAL ZA UGODNO ODRASTANJE

Kad čovjek ne zna točno što može očekivati od određene situacije – pogotovo ako je određena situacija metal koncert - onda je jasno da može očekivati tri ishoda – da će se oduševiti, ostati ravnodušan ili se doma vratiti posran.

Odluka da se poprati koncert švedskih In Flames u Boogaloo-u donesena je temeljem jednokratnim preslušavanjem njihove diskografije, usmenom preporukom nekolicine mlađih kolega, te napisima po elektronskim medijima. Po svemu tome zaključili smo da se radi o velikom bendu koji iza sebe ima solidnu količinu prodanih albuma, koncerata i spotova na glazbenim televizijskim postajama. Zaključili smo i da je nakon prvih albuma bend zaokrenuo ka komercijalnijem, melodičnijem glazbenom izričaju, a tekstualno se okrenuo emocijama (Sic!). Recimo da bi to bio neki logični nastavak za ljubitelje (ili ljubiteljice) **HIM** koji postupno prerastaju **Ville Vala** i njegove Join me in death pjesmuljke. Recimo da su HIM za 5-7 razred osnovne škole, onda bi In Flames mogli biti fini soundtrack za prelazak osnovne u srednju. Metal za ugodno odrastanje, reklo bi se. Ima ih na MTV-u, ima ih na fejsbuku, a opet za njih neznaju baš svi iz razreda. Uz to nisu baš totalni mlakonje, ima neke žestine, ali isto tako gađaju u žicu osjetljivog tinejdžera koji se bori sa svojom individualnošću, osjećajima pripadnosti i

prvim ljubavima..

Kako smo taj dio života nažalost završili prije nekoliko godina, odlasku na ovaj gig ipak su presudile povremene doublebass dionice i pamtljive melodije, a najviše od svega – velika očekivanja od velikih imena na metal sceni (bez obzira u kojem segmentu heavy metala govorili); znači vrhunska produkcija, besprijekorno ozvučenje, scenski efekti itd. To, i rekao bi jedan naš kolega – mlade i zaljubljive teen-metalke.

Baš je to situacija koja nas je po dolasku najviše začudila – teen-metalki (i metalaca) možda desetak-dvadeset u punom Boogaloo, ostalih par stotina posjetitelja ne baš tako mladih hevijanera i znatiželjnika; a smio sam se kladiti da će situacija biti baš obratna.. To je nažalost po metal scenu u Hrvatskoj još jedan dokaz da mladi više ne slušaju normalnu glazbu, pa čak niti ove light verzije.

Druga stvar koja je neugodno iznenadila – kad su simpatični, pristojni Šveđani započeli nastup je definitivno pretih i prilično nejasan zvuk. Zadnji metal/hard koncert s pridjevom „veliki“ kojem smo nazočili u ovoj dvorani bili su **Lamb of God** gdje se od prve sekunde na publiku sručio zid buke. Ovdje su na naše razočarenje velika očekivanja o nordijskoj savršenoj produkciji tu pljusnula na pod koji je žalosno mirno i čvrsto ležao pod nogama. Prošlo je dobrih pola sata da ton majstor pohvata konce i podebljа kanale koje je trebalo da bi dupli basovi počeli tresti. A do tada je već sve otišlo dođavola... Jer očekivali smo curice koje će pjevati refrene i povremeno metalsko hej-hej – a dobili 25+ metalce koji pjevaju *„Don’t tell me, Tell my ghost, Cause I blame him - For all I don’t want to know“...*

I kad misliš da si vidio sve i da je najgore prošlo, onda se dogodi jedno *„ajmo ruke gore“* i ljuljaj desno-levo, njiši i talasaj, ajmo sada svi. I pogledaš oko sebe – stvarno svi! Homer Simpson je izmislio riječ za ovakve situacije – DOH! Pa nisu ovo **Divlje Jagode**? Ili, kako su neki rekli – **Vatreni Poljubac**.. Nema ni **Zeleta**, ni **Alena**, a bogami ni legendarnog **Milića Vukašinovića**. Sjetih se odmah našeg dobrog prijatelja Bajre (kojeg nismo vidjeli godinama) iz Bosanske Krupe koji je - nakon što se razočarao u karlovačke metalce na jednoj slušaoni na Maloj sceni koji su samo mlatili glavama umjesto da se pošutaju ko muškarci – reko: *“kad metal svira mora krv špricat”!*

Za zaključak – neuvjerljiva produkcija (izuzev atraktivnog LED lighta), rezerviran bend koji osim pjevača gotovo da ne komunicira s publikom, a cijeli ugođaj primjereniji nastupu **Đibonija** na **Danima pive**. Kažemo to bez ikakve osude – Boogaloo je bio pun i ekipa se bez sumnje dobro provela. Dapače, držimo da je koncert za fanove In Flames bio fantastičan, baš onakav kakav mora biti i s te strane nema zamjerke. Mi u PLAN.etu više volimo neke druge stvari.

Zbog svega toga na stranicama PLAN.et magazina nećete čitati izvještaje s koncerata **Amon Amarth** i **Sonate Arctice**. Barem od ovog autora. Ova vrsta metala dobila je crveni i pauzira dvije utakmice. Dimče Dimitrovski

Na prvom rođendanu programa Riddim'n'Culture održanom u zagrebačkom KSET-u nastupili su Dženeration 81, Antenat i DJ Jan Becele.

365 dana Riddim'n'Culturea

Unatoč kašnjenju programa i nemogućnosti izlaska i ponovnog ulaska u KSET s istom ulaznicom Riddim'n'Culture program privukao je mnogo ljubitelja live drum'n'bass i srodnih žarova.

Večer su oko ponoći otvorili **Dženeration 81**, jedan je od rijetkih hrvatskih bandova koji drum'n'bass koristeći bas gitaru, bubanj, klavijature i dva turntablea. Sve ostalo od te vrste muzike, najčešće se može čuti u solo produkciji. Dečki su rasplesali ekipu, ali to je bilo tek zagrijavanje za ono sto je slijedilo.

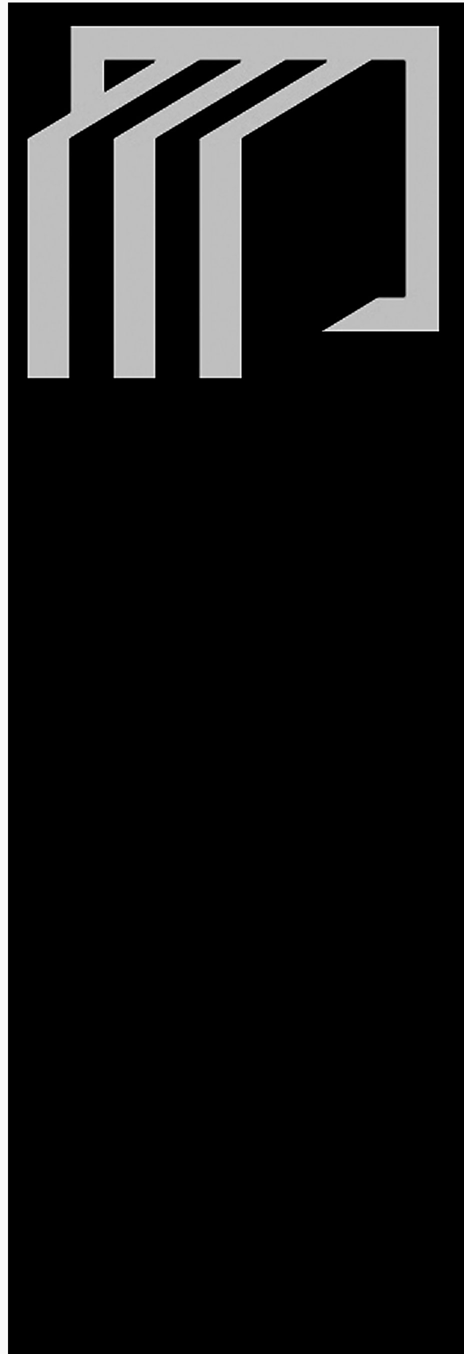
Antenat, zagrebački je bend koji iz koncerta u koncert privlači sve veću ekipu na svoje nastupe, a ni ovoga puta nije iznevjerio. Svoju svirku su, kao i uvijek, odradili vrhunski. Redale su se stare i nove uspješnice, a izostanak nekih od poznatijih skladbi, kao **DBK** ili **Velebeat**, nadomjestili su, ostajući odani brass glazbi, novim materijalima iz svog repertoara. Koliko publika cijeni njihovu glazbu moglo se uočiti već po prvim odsviranim taktovima koji su sve prisutne odmah digli na noge.

Nakon Antenata, uslijedio je **DJ Jan Becele**, koji se uz puštanje muzike bavi još i VJ-ingom, promocijom, organizacijom partija i koncerata i svime drugim čemu ga ljubav prema glazbi odvuče. Svojim drum'n'bass setom dizao jr plesnu atmosferu do ranojutarnjih sati, ne ostavljajući ni malo vremena za predah.

S obzirom na reakciju ekipe, može se očekivati još puno rođendana ovog programa, koji definitivno nikoga nije ostavio ravnodušnim. *Sara Al Hamad / Matija Šantić*

Na Maloj sceni Hrvatskog doma u Karlovcu u organizaciji LED kolektiva nastupili su DJevi britanskog Jacks House programa.

pLEDsnjak uz Jacks House

LED ekipa je i za početak listopada spremila zabavu, ovaj puta na dva floora. Na Maloj Sceni nastupili su britanski DJ-i okupljeni pod zajedničkim imenom Jacks House, dok su u "hodniku" ispod Scene odabrano društvo zabavljali DJ-i LED kolektiva **Dots**, **prototype** i **Kodin**.

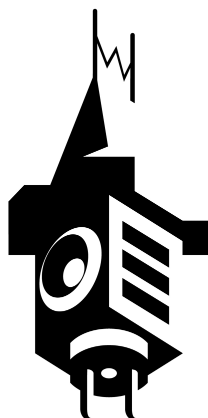
Na tech/house flooru predstavili su se **Jay Lambert** iz Toronta, londonski **Ronnaldo Nelder** i **Dan Johnson**, te karlovački **Pavle D**.

Jedan od voditelja udruge Poluga i osnivača LED kolektiva, DJ Dots dao nam je i svoje viđenje ovog eventa: - Nemamo zamjerki, kaj reć kad je sve bilo kako treba. Na Sceni je bilo preko 200 ljudi što govori o interesu Karlovčana za ovakve programe, ali i potrebi za hitno otvaranje ovog prostora za redovito korištenje.

Uz očekivani nastup na, za ovu priliku skraćenom techno flooru, DJ Dotsa koji se konačno vraća svojim IDM techno setovima, najviše pažnje privukao je upravo Jacks House DJ Dan Johanson.

Uz izvrsnu organizaciju, dobre DJeve treba pozdraviti i dobar razglas gdje nije nedostajalo baseva. Ugodno iznenađenje za jednu relativno malu svirku.mdc

ELEVATE

DAS SCHLOSSBERGFESTIVAL

Naši specijalni izvjestitelji nisu mogli da i ovu godinu ne posjete jedan od najznačajnijih europskih festivala, bar što se tiče elektroničke glazbe, novih medija, ali i političkih i društvenih debata.

Što više to bolje - Elevate festival 2011

Dolazak na po mnogima glavnu večer ovogodišnjeg Elevate festivala prethodio je uobičajenim obilaskom Graza i upoznavanjem njegovih navika. Zanimljivo je kako grad koji uvelike sliči Zagrebu i tako daje osjećaj poznatosti, može imati tolike ugodne i neugodne ekstremitete u svome subotnjem životu.

U jednom trenu je pun ljudi koji najčešće obavljaju svakojake aktivnosti poznate špicerima i kafanašima, dok u drugom trenu zavlada muk i dobiva se osjećaj da ćemo krivim skretanjem završiti u nekom mračnom i vlažnom podrumu, i da nećemo vidjeti Karlovca. Nakon kraćeg shopinga i klope u jednom odličnom restoranu domaće hrane, dolaskom nazad u fantastičan JUFA hostel odlučili smo odmoriti se i nažalost preskočiti glazbenu diskusiju o budućnosti bass glazbe i elektroničke glazbe općenito, koja se održavala u gradskom muzeju. Ponavljam, gradskom muzeju. Referenca na mrak i podrume našim ponovnim izlaskom nije nedostajala, s obzirom da u samom centru grada nismo u deset minuta hoda vidjeli puno više od deset ljudi. Koji su razlozi takvim navikama u potpunosti su nam nepoznate, ali činjenica je da nakon 6 sati poslijepodne dućani ne rade i sve se prazni kao pred zračni napad. Naći običan birc gdje bismo popili pivu, a da nema ambijent prevruće male sobe pune čudnih srednjovječnih likova, bilo je skoro nemoguće. Da ne govorimo o popularnoj austrijskoj glazbi. Samim time, naše proputovanje Grazkim birtijama prošlo je poražavajuće loše, i vrlo vjerojatno u takvu egzhibiciju nećemo skoro. Bolje odmoriti sat dva.

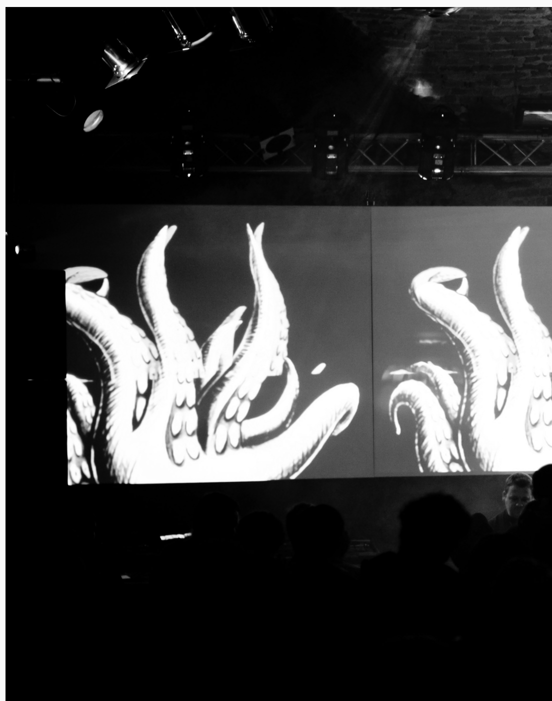
Brzinskim ispijanjem pive brže bolje krenuli smo prema **Schlossbergu**, brdu u centru Graza u kojem se odvija većina programa festivala. Većina, jer festival doslovno u svoja 5-6 dana okupira grad i od već spomenutog **Stadtmuseuma** odvija se na par lokacija nedaleko od Schlossberga. Sam festival je i ove godine specifičan po tome što osim zabavnog, audio-vizualnog programa ima i jednako kvalitetne diskurse, predavanja, brojne a/v radionice, projekcije dokumentarnih filmova. Za pohađanje baš svega trebalo bi nam i puno više novaca, ali i cijeli tjedan slobodno da bi se to sve pohvatalo. Zato smo se i odlučili za jedan dan glazbenog programa, ali da se maksimalno dobro provedemo.

Ulaskom u već poznato brdo i dobivanjem festivalske narukvice za sva 3 glazbena floora krenuli smo redom.

Prvi i ujedno glavni floor, **Dom im Berg** zasipan je super cool materijalima, festivalskim knjižicama, čepićima za uši i štandom s finom klopom. Ulaskom već peti puta u veliku dvoranu malo nas može iznenaditi, ali je to Elevate ekipa svejedno uspjela. Ove godine uz uobičajeno fantastičn razglas skoro studijske kvalitete, viseći dj pult i 3d projekcije, bočne zidove krasile su statične projekcije visoke preko pet metara i popunile prostor za koji nam nije ni palo na pamet da bi mogao biti iskoristiv. Još jedna od zanimljivosti bila je i **free Wi-Fi zona**, što nas je posebno razveselilo tako da smo se mogli uhvatiti svojih gadgeta i obaviti svoje internetske "obaveze" i poslati frendovima friške materijale s lokacije.

Na glavnom flooru cijelu večer svirala je **deep i dubby techno** glazba u maniri Basic channel / Maurizio zvuka koja je svakako jako ugodna. Tamo smo uspjeli poslušati **Deepchoorda**, **Chez Damiera** i mrvicu **Move D**-a za kraj. Može se reći da nije bilo puno varijacija, ali to u ovom slučaju znači puno dobre muzike uz poneko pretjerano korištenje vokala (mislim da se radi o Chezu, koji je dosljedan svojim Chicago korijenima). Sve u svemu super odabir za glavni floor s obzirom da se tu može visiti bez prestanka i napetosti. Iako u samom početku nije bilo nešto ljudi, do kraja večeri je dvorana bila napunjena kakvom smo ju i navikli gledati.

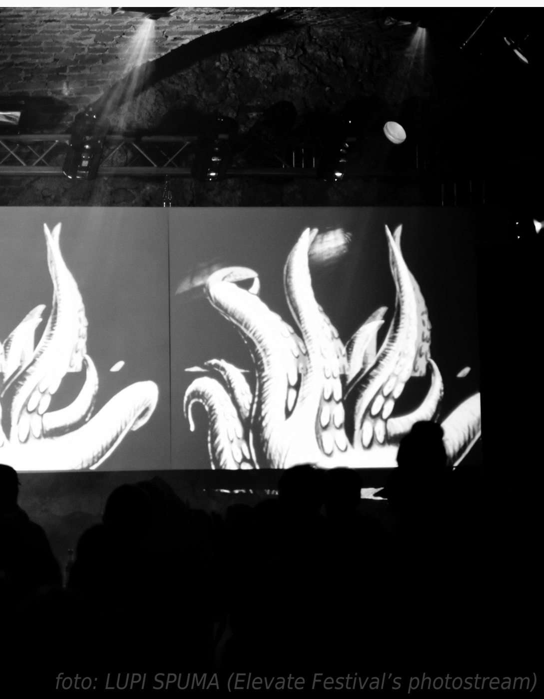
Isto tako je bilo i na srednjem flooru, **'Tunelu'** koji je po mišljenju recenzenta bio konstantno jednomjerno popunjen i imao je "post" i "bass" pridjeve, uz poneke ekskurzije u zeznutije zvukove. Popevši se gore, odličan warmup je radio **Simon/off**, a tek kasnije smo se vratili na **Boddiku** i **Ramadanmana**,

koji su nakon održane diskusije o bass glazbi imali što za pokazati u praksi. Jedan od *highlightova* i po nama savršen završetak cjelokupnog posjeta Grazu bilo je čuti Martynovu "We are you in the future" oko pola 5 ujutro. Konstantna super atmosfera bila je popraćena prošlogodišnjim visećim vizualizacijama i mirisom poppersa na samom ulazu na floor.

...u elektro-tamnici

Odlaskom na nama omiljeni 'Dungeon' floor na draže nam ekstremnije i mračnije oblike elektroničke glazbe prethodilo je kratko putovanje dizalom do samog prostora. Dizalo je non stop popunjeno, ljudi konstantno cirkuliraju i generalno su super raspoloženi, bez luđaština i sve nekako malo kulturnije nego smo navikli gledati kod nas, što bi moglo značiti i uštogljenije. Svakako je

foto: LUPI SPUMA (Elevate Festival's photostream)

dobro i na to koji puta naletjeti i tako proći jedan festival koji se odmakao od uobičajene party spike i daje na slobodu takav distancirani doživljaj. Lako se može zamisliti da za razliku od većine festivala, na ovaj se moglo doći i samostalno, a da se ne bi čovjek osjećao neugodno iako ne bi cijelu večer s nikim progovorio ni riječ. Jer jasno, iako je zabava glavna, dobili smo osjećaj da su ljudi stvarno došli slušati dobru glazbu, i da znaju na što su došli.

Da se vratimo na sami program koji se odvijao na najvišem flooru. Posljednji prostor je neka sredina dosad nabrojanih, ima relativno dosta mjesta, kapaciteta dvjestotinjak ljudi. Tu se dolazi tunelom, a sam prostor izgleda kao manje sređeni glavni floor, jer je doslovno isklesan iz kamena, no ne toliko fin kao što je to slučaj kod Dom im Berga. Samim time ima puno mjesta za razne vizualizacije kao što su manja varijanta već spomenutih bočnih projekcija i sami vj zid koji je sastavljen od 3 platna. Sam program doduše, odlazi iz sfere dj-inga i ulazi u onu liveacta, pa je i publika drugačijih reakcija, što bi se moglo reći i strpljivija, uzevši u obzir veće napore koji su potrebni za pripremu liveacta.

Tako smo prvo poslušali izvrsnog **Badawia** sa svojom technoidnom bass selekcijom, nakon kojeg je uslijedio jedan jedini **Anstam**. Anstam je svakako jedan od, po našem mišljenju, highlightova festivala jer ne nastupa puno, radi specifičnu glazbu koja uz karakterističan njemački zvuk na dosad neviđen način spaja elemente techna i bass glazbe, a i cijenjen je u apsolutno svim krugovima kao istinski inovator moderne mračne elektronike. Čuti produkciju njegovih sinkopiranih bubnjeva uživo je jedan od najboljih trenutaka koji smo imali prilike doživjeti. Nakon njega nastupao je jedan član idm / breakcore dvojca **Somatic Responses** koji je bio vrhunsko iznenađenje i super showman koji je i taj 'rezerviraniji' floor doveo do topljenja kalorija i frcanja sinapsi. Istinski braindance.

Zadnji kojega smo slušali u tamnici bio je **Rockwell,** koji po našem mišljenju nije bio najidealniji izbor nakon svih ovih prinčeva tame, također i obzirom da je dj-ao, no svakako je održavo podij plesnim i pokojom dobrom selekcijom izmamio nam osmjehe na licima.

To nekako završava naš posjet Grazu, bio je super izlazak nakon kojega ponovno dolazimo u naš Karlovac prepuni ideja za ovdašnju elektroničku populaciju. Što ćemo od toga stići primijeniti, vidjeti ćemo, ali nadamo se čim više. Elevate je idealan primjer što bi Karlovac mogao imati ako bi se interesi i volja vlasti, ali i volja mladih ljudi usmjerili na jednu višu kulturniju razinu. DŠ

Linkovi na službene fotografije i video materijale: http://2011.elevate.at/en/photos-and-videos/

Brucošijada zagrebačkog FER-a odavno slovi kao jedna od najboljih studentskih zabava ne samo u "metropoli". Ovo događanje redovito bilježe i naši suradnici. Tako se ove godine na FER zaputila naša Sara Al Hamad

Brucošijada FER-a opravdala očekivanja

Glazbeni događaj koji je oduševljavao ekipu svih ovih godina, ni ovoga puta nije zakazao sa svojom pozitivnom vibrom. Neopisiva gužva do koje je došlo prošle godine srećom je na spretan način ovaj put izbjegnuta, te je čak na kraju bilo dovoljno ulaznica, pa stoga i na tome svaka čast organizatorima.

Na putu prema FER-u prošla sam Martinovkom i ostala zapanjena brojem ljudi koja se "zagrijavala na otvorenom" unatoč niskoj temperaturi, bez ikakve potrebe da uđe u veliki FER i provjeri što se nudi unutra. U 21:00 brucošijadu su službeno otvorili dečki iz **Mog Benda**, koji su nekako uspjeli isplivat iz mora demo bendova, no nažalost ih je došlo poslušati svega desetak ljudi.

Najveći broj posjetitelja se gurao oko glavne pozornice oko pola 10 ne bi li uhvatio koji ritam **St!llnessa**, što me poprilično iznenadilo jer sam za zagrijavanje ekipe očekivala prije Nenu Belana . Nakon St!llnessa uslijedio je **She Loves Pablo**, stoner bend koji je očigledno postao miljenik zagrebačke publike bar ako je suditi po ekipi koja ih je odslušala u svojevrsnom transu. Dečki su odsvirali „hitove" s debitanskog ***Mother of All*** albuma, koji je pobrao prilično dobre reakcije i u inozemstvu.

Nakon malo zujanja po okolnim floorovima, vratila sam se na **Nenu Belana & Fiumense** taman kad je počela „Noć afrička", i promatrala razuzdane polugole mladiće koje je ova pjesma očigledno dovela do vrhunca.

Nakon Nene, pozornicu su okupirali žestoki pulski punkeri **Fakof Bolan** i tada je otprilike dugo najavljivana FER-ova bomba eksplodirala. S obzirom na kultni status benda, na njihovom nastupu moglo se vidjeti i starih i mladih. Odsvirali su većinu hitova, odradili više no korektan nastup i pošteno oznojili publiku.

Nakon njih zaletila sam se na **Marčela**, koji se nakon tri godine vratio na brucošijadu FER-a i svoj nastup odradio i više nego odlično. Moram priznat da mi je njegov nastup bio savršen završetak jednog od boljih izlazaka u proteklih godinu dana, stoga pozivam sve koji su ove godine propustili ovaj fantastični događaj da nagodinu obavezno dođu, zasigurno neće požaliti.@

BRUCOŠIJADA FER

05/11/11

početak u 20.00h

cijena: 65/85kn*

_2nd_stage

- Cherkezi United (Zg)
- She Loves Pablo (Zg)
- Diyala Upgraded (Vž)
- After je Bolji Partya (Zg)
- Seven That Spells (Zg)

_kset_floor

- Indirektum
- Habeebee Beat
- Retrostep
- That 90s

_main_stage

- Moj Bend (Zg)
- ST!llness (St)
- Loo & Placido DJs (FR)
- Fakof Bolan (Pu)
- Marčelo & Filteri (Bg, RS)
- Neno Belan & Fiumens (Ri)

_electro_floor

- Dance Department (Zg)
- Jabbaton (Venom,Kodin, Yesh/Ramon)
- Danny Bwoy (Motovun)
- Girl Unit (London, UK)

_organizator:

*35kn za brucoše FER-a (samo u KSET-u, uz predočenje e-indexa i osobne iskaznice)

PRETPRODAJA: aula FER_a (Unska 3), KSET (Unska 3), Studentski_centar (Savska 25), Dirty_Old_Shop (Tratinska 22), Rockmark (Berislavićeva 13)

Buzz Osborne vratio se s Melvinsima u Zagreb, u sklopu turneje na kojoj promoviraju album ‘The Bride Screamed Murder’.

The Melvins: rock and roll s dijagnozom

piše: Marko Podrug

Može se Wikipedia razbacivati pojmovima poput sludge metal, stoner rock, experimental ili alternative punk, ali svatko tko se barem jednom okrznuo o ploču ili nastup američkih Melvinsa svjestan je da se radi o rock and rollu s nekim težim poremećajem. Mogu poznavatelji u njima tražiti i utjecaje **Black Flag**, Alicea Coopera ili **Black Sabbath**, no suluda pojava Buzza Osbornea jednostavno ne može biti ničija kopija. King Buzzo je jedinstven.

Melvinsi su se ovim prostorima prvi put približili 1994., kada su u Ljubljani otvorili pretposljednji **Nirvanin** koncert. Bilo je to u jeku njihove najveće ekspanzije, kada su zajahali na valu Cobainovih hvalospjeva te objavili album „Houdini“ za major label. Ipak, ljubav između Buzza i Atlantic Recordsa bila je, očekivano, kratkog vijeka i poslije Kurtovog odlaska, Melvinsi su se vratili u podzemlje. U Ljubljani su svojom sporovoznom paljbom uspjeli zarobiti pažnju publike, koja je te večeri došla vidjeti samo jednog čovjeka, koji se nije zvao Buzz Osborne. Bili su moćni i neponovljivi, i da se nešto kasnije na stageu nije pojavio Cobain osobno, Melvinsi bi uspjeli „ukrasti“ show zvijezdama večeri.

Sedamnaest godina i trinaest albuma kasnije, Melvinsi su došli u zagrebačku Tvornicu ispromovirati „**The Bride Screamed Murder**“, još jednu ploču u kojoj eksperimentiraju sa svim zvukovima koje instrumentima i glasom mogu proizvesti. U međuvremenu su već jednom napunili zagrebački Pauk, a na istom je mjestu Buzz nastupio i s Fantomas, psihodeličnoj kolaboraciji s Mikeom Pattonom i Daveom Lombardom.

Publiku su u Tvornici dočekala dva seta bubnjeva na pozornici. Uz vjernog *Dalea Crovera,* palica se primio i *Coady Williams* iz **Big Businessa**, benda koji je za ovu priliku posudio i basistu *Jareda Warrena.* Bez ijedne uvodne riječi, četvorka je počela brusiti svoje instrumente. Sporo, teško, bučno i apokaliptično; tako zvuče Melvinsi od dana prvog, a zvučali su i jučer od samog početka, kada su bez predaha odvozili tri uvodne pjesme s klimaksom na „The Water Glass“.

Buzz Osborne, čovjek koji je kumovao grungeu i kojem je *Kurt Cobain* dragovoljno glumio „maloga od palube“ po predgrađima Seattlea, ne podnosi ustaljene sheme strukturiranja pjesama. Tamo gdje bi trebao ići refren, e tamo će naglo zavladati tišina; tamo gdje se očekuje euforični vrhunac, nastat će ili totalna kakofonija ili transcedentalna usporenost. Pravila nema, osim da očekujete neočekivano u svakoj idućoj sekundi. Rock and roll s težim poremećajem, u kojem se ponekad ipak ubaci u petu i dobije na melodičnosti, što je bio slučaj s „Copacheom“, jednim od jačih trenutaka s „Houdinija“.

Da ne bi bilo zabune, doživljaj je bio vrhunski. Buzz Osborne je zao genijalac, autistična spodoba koja ne podnosti populističke scenske fore i ne ide publici niz dlaku. Ako su već pristali platiti ulaznicu za lekciju iz mračne hardcore psihodelije, to će i dobiti u velikim količinama.

preuzeto: ravnododna.com

PROTIV
USTAŠTVA/FAŠIZMA

U Attacku/Medici su krajem listopada nastupili legendarni street punkeri iz Frankfurta, Stage Bottles. Bend već duže vrijeme slovi za jedan od najaktivnijih njemačkih punk-rock bendova, na glasu su kao jedni od lidera antifa skinhead scene, a za uzore navode Angelic Upstarts, The Oppressed, Blaggers i slične bendove.

Stage Bottles: OI punk večer u AKC Attacku

OI! večer u Attacku bila je iznimno dobro posjećena. Toliki broj ljudi u njenim prostorima nije viđen već neko vrijeme, dvorište je bilo krcato šarolikom ekipom: od mnoštva mladih skinsa, street i chaos punkera, preko hc ekipe, redovitih posjetitelja Medike, pa sve do ekipe standardne za Ksff i Krivi put. Iz stoga bi se moglo zaključiti da je OI glazba opet dobila na popularnosti ili, pak, da u gradu nije bilo ništa pametnije, no otom potom.

Večer su otvorili mladi ivanićgradski skinheadsi **OI!FRONT**. Prije tri tjedna imala sam ih prilike pogledati kao jednu od predgrupa katalonskih OI! legendi **Opcio K-95**, te s obzirom na tadašnje i opet ponovljeno oduševljenje publike, izgleda da su ovi mladci vrlo popularni u našem kraju. Razlog tome mora da je jednostavnost glazbenog izričaja (u smislu klasičnog OI punka), činjenice što mnoge od njihovih autorskih stvari asociraju na neke od klasika žanra te energičan nastup i svima dobro poznate obrade sačuvane za kraj.

Nakon njih uslijedila je kraća stanka iza koje su stage zauzeli **STAGE BOTTLES**, njemački antifa streetpunksi sa svojim himničnim i (pre)melodičnim OI punkom. Bend iza sebe ima godine iskustva i brojne koncerte od kojih izdvajaju turneje po Rusiji i Kanadi, a redovni su sudionici i najvećih punk festivala poput “Rebellion” u Blackpoolu odnosno “Punk & Disorderly” u Berlinu.

U Zagreb su ove godine došli u sklopu turneje kojom promoviraju šesti studijski album *Power For Revenge*. Ovo im je bio je drugi nastup u AKC Attack (Medika) gdje su već svirali 2008. godine, no ovaj puta ih je dočekala nešto brojnija publika. Fanovima ovakve glazbe očito se isplatilo doći na koncert njemačkih OI prvaka koji su korektno odradili svoj nastup.

Između bendova i nakon koncerta muziku je puštao dj **DJin Dread** (Zg) koji je imao sluha i za poneke glazbene želje posjetitelja, što je definitivno za pohvalu iako bi za idući puta mogao malo pojačati svoj glazbeni izbor s još ponekim punk ili oi! hitom.

Sve u svemu: relativno zabavna večer u Attacku ako ne toliko zbog bendova, onda zbog velike posjećenosti i dobre atmosfere. *Jana Atra*

MASTODON: The Hunter

Hmm... da, na prvo slušanje novi album mastodona, The Hunter, je dosta čudan i nepovezan, prvenstveno jer su odbacili onu cijelu "conceptual theme album" spiku. Možda najveća zamjerka ide nekim vokalima i refrenima tipa "oh, oooh, oh, oooh!" (iako CurloftheBurl uopće nije loša stvar!), pa na drugoj stvari "ooooh, oh!, oh, oh, oh!" i "I'm on my way back home!". Uz to, na trenutke kao da imam dojam da slušam neke sekvence koje dolaze niodkuda i koje kao da nemaju neku posebnu svrhu. Sljedeće što se može primjetiti je i radio-friendly dužina pjesama.

Nakon par slušanja, stvari ipak polako sjedaju na mjesto i počinjem misliti da im je ovo zapravo najbolji album do sada. Stopili su **Leviathan**, **Blood Mountain** i **Crack the Skye** u jednu masnu blues rock sludge mješavinu i sviđa mi se. MastodonRocks!

"All the Heavy Lifting", "The Hunter" i zadnje tri stvari su odlične. "Black Tongue", "Curl of the Burl" i "Stargasm" skroz dobre. "Blasteroid", "Dry Bone Valley" i "Thickening" nešto slabije."Octopus Has No Friends" je, pak, najslabiji trenutak albuma. "Creature Lives" je podosta uvrnuta, još ne znam šta misliti o toj stvari... Ocjena: **8 / 10**.
JD

KIPER - Opet sam jak

U novom paketu iz **Geenger records** krije se četiri izdanja od kojih prvo na preslušavanje dolazi izdanje zagrebačkih rock pankera **Kiper** pod nazivom **Opet sam jak.**

Treba priznati da logo benda obećava nešto u stilu thrasherije 80-ih koja se, po svemu sudeći, posljednjih godina sve više vraća na mala vrata.

Na žalost prvi song *Slušam kako dišeš* više podsjeća na rockerskije izdanje **Kino-kluba**. Vokalno podsjećaju kad-kad na **Kawasaki 3P** koji senaslanja na stare Kojote. Tako mlad nastavlja rokijanje u stilu koji je bio vrlo popularan negdje u vrijeme kad je rat tutnjao ovim krajevima. Nije jasno što ova četvorka želi i na koju publiku cilja jer čini se da je to za pravovjerne rockere i bajkere premekano, a za teenagere koji se pale na melodične punk bendiće koji imitiraju poznata imena sa svjetskih top lista, pak, prestarinsko.

Opet sam jak opet podsjeća na K3P uz neki mid-tempo. Definitivno, čini se kako je ovaj uradak baš za one kojima nedostaju **Kojoti**, no pitanje koliko takav saund danas ima publike.

100% siguran može možda izazvati i lagano pocupkivanje pa čak i naguravanje u prvim redovima kad će bend zasvirati kao predgrupa **Partibrejkersima**. O-la-la, refren bi rado mogli zapjevati i pokoji ljubitelj OI-punka samo kad bi takvi preživjeli melodične dijelove.

Sva sreća da CD donosi svega pet songova pa *Samo jednu noć* zaokružuje pravu mjeru ovog EP-a. Najbolji dio Kiperovog Opet sam jak materijala je upravo ime benda, logo i naslovnica što se može i provjeriti, besplatno downloadati a preporuča se ipak i kupovinu materijala na *http://kiperband.com/album/opet-sam-jak* **(3/10)** *mdc*

PLAN.et magazin
broj 45, studeni 2011
godina XI